

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 7. IV aastakäik.

3. aprillil 1929.

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas . . .	" 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodu 1-35	1/2 " . . .	" 22.00
Välismaale . . .	" 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 " . . .	" 12.00
Poolaastas . . .	" 3.00	12—2 p. l.		Kaanekülgedel—kokkuleppe!

SISU: Vabrikute ja tehaste tööliste organisatsiooni ja vanemate nõukogu põhikirja täiendamise seadus ei rahulda ettevõtjaid. Mälestuseks. Kaubandus-tööstuskoja seisukoht väliske- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduseelnõu asjus. Kaubaraamat. Riiklikud eksportkrediidid ja nende korraldamine Inglismaal, Saksas ja Soomes. Kihutus-185 Soome-Eesti kaubalepingu ülesülitamiseks. Väliskaubandus jaanuaris 1929. a. Kaupmeeste ja töösturite koosolek haiguskindlustuse seaduse eelnõu asjus. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Majanduslike teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Turgude ülevaade. Välisbörseid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Vabrikute ja tehaste tööliste organisatsiooni ja vanemate nõukogu põhikirja täiendamise seadus ei rahulda ettevõtjaid.

Sotsialistliku töö-hoolekandeministri Johansonini poolt on viimasel ajal esitatud terve rida sotsiaalseadusi, mis meie oludes esitatud kujul võimatu läbi viia, kui ei taheta meie tööstust ja kaubandust juhtida hoopis ummikusse ja võtta neilt igasugune arenemise võimalus. Oleme meie ajakirja veergudel juba haiguskindlustuse seaduse eelnõu kohta varemalt paaril korral sõna võtnud, näidates ära, millise ülejõukäiva lisakoorma see maksude näol meie ettevõtetele peale paneb. Nüüd on riigikogusse esitatud vabrikute ja tehaste tööliste organisatsiooni ja vanemate nõukogu põhikirja täiendamise seaduse eelnõu, millega tahetakse tööstuse juhtimisel anda suured õigused kaasa kõnelda ka tööliste vanemate instituudile.

Toome siin mõned kujukamad näited sellest, milliseid võimatuid olukordi võiks välja kutsuda see seadus, kui ta peaks viidama ellu: Põhikirja § 32 nõuab, et vanemate nõukogu kuulutused, mis käsitavad tööliste ja tööjuhatuse vahelkorda või puutuvad töö käigusse ja vabriku sisemisesse elusse, kannaksid peale vanemate nõukogu presiidiumi ka tööstusettevõtte juhatusel allkirja. See nõue on tarviline korra alahoidmiseks ettevõttes, sest ettevõtte juhatus peab

ometi teadma, mis vanemate nõukogu poolt tööliste suhtes ette võetakse. On ju loomulik, et juhul, kui vanemate nõukogu korraldused takistavalt puudutavad tehase töö käiku või käivad risti vastu ettevõtte juhatusel korraldustele ning on ettevõttele kahjulikud, et siis ettevõtte juhatus keeldub sellistele vanemate nõukogu teadaannetele oma allkirja andmast. Vabriku juhatus võib ka vanemate nõukogu kuulutused töökoja seintelt lasta maha võtta, kui need tehase huvidele käivad vastu.

Selle täiesti arusaadava ja loogilise seisukoha annulleerib aga § 34, mille põhjal tööliste vanemad ettevõtte juhatusel sellist õigustatud tegevust võivad pidada oma „ametasjade ajamise takistamiseks“, mistõttu võivad tehases tekkida soovimata kokkupõrked ja arusaamatused. Ja veel enam — tööstuse juhatajat võidakse selle „talkistuse“ eest karistada isegi 6-kuise vangistusega (§ 44)!

Võtame näiteks järgmise juhu: Tööliste vanemad soovivad pidada vabrikus koosolekut, kuhu nad põhikirja alusel (§.19, tähend. 2) võivad kutsuda ka „asjatundjaid isikuid nõuandva häälega“. Ettevõtte juhatusel on aga teada, et kutsutav isik on äärmise pahempoolse poliitilise

partei agitaator või streigiõhutaja ja ta mõju tööliste ja vabriku heakäekäigu peale on otse hävitav. Juhatus keeldub säärast isikut vabriku ruumidesse laskmast. See peab olema otse tema kohus seda mitte sündida lasta, ega saa kuidagi leppida, et seadus säärast tegevust lubaks kvalifitseerida „töölise vanemate asjaajamise takistamiseks“, mida 6-kuise vangistusega — võib-olla koguni administratiivkorras — võiks karistada.

Kümme aastat on ettevõtetes, kus töölised seni on pidanud tarviliseks vanemaid valida, viimased oma kohuseid täitnud takistusteta tööandjate poolt. Meie ei näe põhjendusi sääraсте kõrgete karistusnormide tarvitusele võtmiseks, nagu need § 44-s ette nähtud.

Edasi näib olevat loogika vastane seaduse nõue (§ 35), et tööandja, kui ta ettevõtte seisujäämise puhul töölisi ühes vanematega vallandab, ka vanemate nõukogult nende vallandamiseks peab muretsema nõusoleku. Mis sünnib siis, kui vanemad sellega ei ole päri ja nõuavad, et nad peavad jääma oma kohtadele, kuni nende valimise aeg (6 kuud) saab täis? — Kas ettevõtte selle nõudmise täiteks peab töötama edasi või vabriku juhataja seaduse eelnõu § 44 järele töölepingu murdmise pärast töölise vanematega saama 6 kuuks vangimajakaristuse?

Tööseaduse § 62 p. 1 lubab ettevõtte juhatajal vallandada töölisi, kes üle kolme päeva ühtjärke või kokku üle kuue päeva kuus kaaluvate põhjusteta töölt puuduvad.

Peaks aga niisugune korratu tööline valitud olema vanemaks, siis ei saa selle seaduse paragraafi järele teda ettevõtte tööliskonna ja teiste vanemate nõusolekuta vallandada. Aga mis siis, kui kõik vanemad on kalduvustega säärastratele korratustele? Või kui säärased vanemad töölisi terroriseerivad?

Edasi — tööseaduse § 62 p. 3 lubab töölise vallandada, kui ta võetakse ülekuulamise ja kohtu alla säärastrate süütegudes, mis toovad endaga kaasa mitte vähem kui t r m i - k a r i s t u s e.

Nüüd tekib küsimus, mis peab tegema ettevõtja, kui vanemate nõukogu ja töölise peakoosolek säärast vanemat hakkab kaitsma? Kas peab tööandja varguses, tapmises, kupeldamises jms. kohtu all olevat töölise, olgu ta ka vanem, oma ettevõttes kannatama, temale andma aru ettevõtte tegevusest, kavatsusest, temaga töölise õiguste ja kohuste üle vahetama mõtteid ning täitma tema näpunäiteid töölise palkamise ja vallandamise korral?

Samuti mõttetu on muretsema ka vanemate nõusolekut vallandamiseks juhul, kui töölise

juures tuleb ilmsiks mõni külgehakkav haigus, nagu siifilis, leepira jne. Mis siis, kui korraga töölised-vanemad on arvamises, et näiteks mõnes biskviidi- või šokolaaditehases leeprahaiget väga hästi võiks pidada ametis, sest et ta on osutunud väga agaraks töölise vanemaks ja heaks huvide kaitsjaks.

Kogu seadus on seatud kokku äärmise pealiskaudsusega, jättes kõrvale minimaalsemadki ettevõtja huvid. Märgime veel näiteks ära järgmise asjaolu:

1919. a. „Riigi Teatajas“ nr. 6 avaldatud põhikiri ei sisalda andmeid selle kohta, kui kauaks vanemate valimise komisjonid kokku seatakse ja kui palju nendes võib olla liikmeid. Töölise koosolek võib kas või pooled tehase töolistest seada selliste ametite peale, nagu töölise vanemadki, nende asetäitjad, hulk valimiskomisjonide liikmeid j. m. s., kelle kohta võidakse panna maksma kõnesoleva seaduse „kaitse- ja karistusmäärused“. Nii võidakse tehasele hulk töölisi peale suruda, kes ettevõtjat seaduse alusel võivad terroriseerida, ilma et neid saaks ettevõttest kõrvaldada. Selles osas on nii seaduseelnõu kui ka endine põhikiri puudulik ja võivad olla paljude arusaamatuste ning kokkupõrgete tekitajaks.

Lõppeks näeb seaduse eelnõu veel ette, et tööandja on kohustatud töölisevanematele nende nõudmisel andma teateid (§ 41), mis jällegi võimaldab arusaamatuste tekkimist, sest ei ole kindlaks tehtud piire, mille ulatuses neid teateid peab andma. Samuti peaks seaduses ligemalt olema ära tähendatud, kui kaugele vanemad oma „tarviliste kantseleikuludega“ võivad minna. Hea agaruse juures võivad need nõudmised tõusta kõrgele, nende rahuldamine võiks tööandjale sünnitada raskusi ja kutsuda esile tõrkumise, mis jällegi talle tooks karistuse kaela.

Kui juba vanemate ülesanne on töölise huvide eest võitlemine, siis kandku see kulu ka töölised ise ja ärge pandagu seda seadusega kõrgete trahvide ähvardusel tööandjate peale. Sellega külvatakse ainult vaenu mõlemate poolte vahele.

Oleme siin märkinud vaid üksikuid puudusi selles seaduse eelnõus, kuid neid on seal lõpmata palju. Üldse peame aga tähendama, et selliste kaugeleulatuvate ja meie tööstusele ning kaubandusele lihha lõikavate seaduste vastuvõtmiseks, nagu on seda eelpool mainitud haiguskindlustuse seadus ja töölise nõukogu põhikirja täiendamise seadus, on praegu, mil riigikogu töö peatse lõpu tõttu on muutunud seaduste masindamiseks, kõige õnnetum aeg. Sellise kiirusega läbivaadatud seadused ei või saada elunõuetele vastavaiks, nende lappimine pärast nõuab aga suuri raskusi.

Mälestuseks.

III riigikogu kaob pikkamisi minevikku. Nende ridade kirjutamise ajal kirjutab ta veel oma eluraamatu viimseid lehekülgi, likvideerib oma pooleliolevaid asju ja raiub ühes sellega endale hauasammast, millel pealkirjaks: „Selle all puhkab III riigikogu. Sündinud aastal 1926, varisenud mineviku hõlma aastal 1929. Ta teod käivad ta järel“.

Kord ütles üks suurim Vene luuletaja, et ta on ise püstitanud endale mälestusmärgi, mis ei ole tehtud kätega ja mille juure tee ialgi ei rohtu. Nii võivad öelda ainult vaimukangelased. Rahvaesindus on teatavas mõttes ka rahva geeniusse avaldaja, saadab ju kogu rahvas sinna oma parimaid mehi ja andekamaid päid; nii võib ka tema olla uhke sellele, et tal on võimalus endale püstitada mälestusmärki, mis pole tehtud kätega ja jääb kauaks püsima ning mida niihästi praegustel kui ka tulevastel põlvedel paratamatult tuleb tähele panna.

III riigikogu on oma mälestussamba seadnud kokku ümmarguselt 250 kivist, mille igäihe nimetus on s e a d u s. Seadusi ei mõodeta nende pikkuse või pakuse, vaid nende sisu järele. Lühike mõnerealine seadus võib olla põlvest põlveni ulatuva tähtsusega. Püsivad ju Moosese aegsed kümme käsku tänapäevgi pühadusena, ja ühelgi seadusandjal ei tule mõttesse avaldada nende „muutmise seadust“. Nii ei tohiks ka keegi meie järjekorralisele seadusandjale, kes nüüd läheneb oma otsale, selle poolest teha etteheiteid, et kõik tema poolt vastuvõetud ja kodanikkudele kingitud seadused ei moodusta endast pakse raamatuid, vaid küllalt on sellest, kui nende sisu on hästi välja töötatud ja viidud kooskõlla aja ja olude nõuetega ning kodanikkude hingeeluliste suhetega. Seadused ei ole romaanid, millised on seda kallimad, mida rõhkem lehekülgi nad võtavad enda alla. Meie seadusandja ei saa oma honoraari ka väljaantud seaduste teksti rea pealt, vaid ta eelkäija on juba tasu ette kindlaks määranud; nii on tal võimalus oma parima äratundmise järele töötada maa ja rahva kasuks ning heaks käekäiguks.

Kui aga võtta III riigikogu poolt kolme aasta jooksul vastuvõetud seaduste arvu, siis peab tunnistama, et see arv on aukartustäratav. Nende ridade kirjutajal ei ole selle kohta käepärast arvustiku-materjali, kui viljakalt töötab Lääne-Euroopa seadusandlus, aga raske on siiski uskuda, et näiteks Inglise parlament kolme aasta jooksul jõuaks ümmarguselt 250 uut seadust vas-

tu võtta või vanu muuta. Kahtlemata on meie seadusandlus olnud viljakam vanade riikide omadest. Eriti peab seda rõhutama III riigikogu kohta. Ta on pidanud koosolekuid, mis kuni 24 tundi ühtesoodu kestnud, temas on õetud rekordilisi kõnesid, millele parlamendi ajalugudes leiame ainult üksikuid võistlejaid, ta on oma istungjärgudel igal nädalal korrapäraselt valitsuselt aru pärinud, ta on oma kestvuse ajal kolm korda moodustanud valitsust ja kaks korda teinud kriisi, ta päevakord — eriti viimastel päevadel — on sisaldanud sagedasti ümmarguselt 30 punkti jne. Kui siia juure arvata veel need koosolekud, mis kulutatud komisjonide istungite peale, siis võib lahkuv riigikogu oma mälestussambaks valida obeliski, mis paistab kaugele üle merede ja maade.

Jättes poliitikameeste hooleks anda hinnang III riigikogu tööde tulemustele puhtpoliitiliselt vaatepunktilt, tahan siinkohal märkida ainult seda, et lahkuv riigikogu on võtnud vastu ka terve rea seadusi, millised sihitud meie majandusele reguleerimiseks. Tänuväärt kombel on kingitud vääriolist tähelepanu meie mereasjanduse ja laevanduse edendamisele. Sel alal on mitmed seadused leidnud vastuvõtmist, milliste tähtsust keegi ei saa eitada. Teistel majandusaladel on vastuvõetud seaduste nimestik lühem, kuid ka selleski nimestikus leiame seadusi, milliste tähtsus pole väike. Nende seast võiks eriti nimetada järgmisi: 1) Äride registreerimise seadus, 2) firmade seadus, 3) ärimaksuseaduse muutmise seadus, 4) aktsiaseltside ja osauhingute kohta käivate seaduste täiendamise seadus, 5) tšekiseadus, 6) välislaenuseadus, 7) Eesti Panga ümberkorraldamise seadus, 8) patendimaksu seadus, 9) tulitikkude valmistamise ja müügi seadus (tikutrusti seadus), 10) tempelmaksuseadus jne. Siia juure tuleb arvata veel terve rida kaubalepingute ratifitseerimisi. Sellest näeme, et III riigikogu selles põhjatumas eelnõude rägastikus, mida tal kolme aasta jooksul on tulnud korraldada, on leidnud ka võimalust ja head tahtmist teha tegemist meie majanduse küsimustega, olgugi et küll mitmed eelnõud, milliste seaduseks saamist meie äriühing-konnad pikisilmi oodanud, praegu veel seisavad kas valitsuse või komisjonide laudadel. Nii ei leidnud lahkuv riigikogu aega võtta vastu juriidiliste isikute tulumaksu seadust; kuna seda küll nii mitmed pikad aastad pikisilmi on oodatud.

Nüüd läheb III riigikogu ülestõusmispuhadeks puhkusele, ja jäädavalt. Tema elutee on

kaidud. Ei või öelda, et see oleks olnud kaetud lilledega. Seal oli sagedasti ohakaid ja kibuvits; lilleaia asemel sattus ta teinekord ootamatult kännustikku, mille tekkimisest tal eneselt ei olnud aimu. Tähtmine pole tal aga puudunud. See ilmus eriti viimastel päevadel, mil kõik kodanikud imetlesid seda ülevoolavat energiat, millest kõdunev keha endast veel suutis avaldada.

Ja kui nüüd ta lahkumise puhul jarelehüüe panna kirja, siis ei suuda värskete mälestuste mõju all tema tööle ja tegevusele vahest anda õiget hinnangut. Tuleb vaid piirduda sellega, et trööstime leinajaid selle tuntud lõesõnaga:

Ta teod käivad ta järel!

Lahkunu valija.

Kaubandus - tööstuskoja seisukoht väike- ja kesktöösturite kutseesinduse seaduseelnõu asjus.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu oma koosolekul 19. skp. läbi vaadates riigikogule esitatud väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduseelnõu, väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduse elluviimise seaduseelnõu ja ühenduses sellega esitatud Kaubandus-tööstuskoja seaduse muutmise seaduseelnõu, luges otstarbekohaseks juhtida riigikogu rühmade tähelepanu järgmistele asjaoludele:

„Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni tegevus on selle sektsiooni valijate kesk- ja väiketöösturite poolt leidnud üldist tunnustamist ja võitnud nende usalduse. Rida kesk- ja väiketöösturite organisatsioonide ja kesk- ja väiketöösturite koosolekuid on üksmeelselt leidnud, et kavatsus lõhkuda töösturite ja kaupmeeste ühist esindust, s. o. Kaubandus-tööstuskoda, ei ole otstarbekohane ega vasta meie kesk- ja väiketöösturite huvidele. Nii kirjutab Tartu Töösturite Keskühing 18. skp. nr. 12 all, et Tartu Töösturite Keskühing, mille ümber on koondunud kõik Tartu kesk- ja väiketöösturid, on juba mitmel oma üldkoosolekul üksmeelselt ja kindlalt asunud eitavale seisukohale iseseisva väike- ja kesktööstuskoja asutamise kohta, sest nad ei poolda suure vaevaga kätte võidetud Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni lõhkumist, ei looda aga mingisugust kasu iseseisvalt tegutsevalt väike- ja kesktööstuskojalt. Samale seisukohale on asunud ka teistes linnades ja maakondades peetud kesk- ja väiketöösturite koosolekul.

Teiseks juhib Koja nõukogu tähelepanu asjaolule, et iseseisva väike- ja kesktööstuskoja ja tema organite ülalpidamise kulud oleksid tunduvalt suuremad praeguse Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni kuludest. Koja nõukogu arvates ei oleks kuidagi võimalik seniste V sektsiooni sisse-

tulekutega katta väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduseelnõus ettenähtud iseseisva väike- ja kesktööstuskoja ja tema organite väljaminekuid.

Edasi loeb Koja nõukogu oma kohuseks tähendada, et riigikogule esitatud väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduseelnõu on seadus tehniliselt ja sisuliselt puudulikult kokku seatud, nii et tema käsitamine tegelikus elus tekitaks ülesamata raskusi.

Võttes arvesse asjaolusid, mis iseseisva väike- ja kesktööstuse kutseesinduse ellukutumise vastu kesk- ja väiketöösturite ja nende organisatsioonide poolt ette toodud, võttis Koja nõukogu küsimuse kohta vastu järgmise resolutsiooni:

„Läbi vaadates riigikogule esitatud väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduseelnõu, väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduse elluviimise seaduseelnõu ja ühenduses sellega Kaubandus-tööstuskoja seaduse muutmise seaduseelnõu leiab Kaubandus-tööstuskoja nõukogu: 1) et Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni tegevus on selle sektsiooni valijate — kesk- ja väiketöösturite — poolt leidnud üldist tunnustamist ja võitnud nende usalduse ja 2) et väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduse elluviimisega paisatakse ühte kesk- ja väiketöösturid ilma äritunnistusteta tegutsevate käsitöölisega, kelle huvid ei ole ühised, seepärast Kaubandus-tööstuskoja nõukogu ei saa väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seadust, samuti sellega ühenduses olevaid seaduseelnõusid, kuidagi tunnustada vastuvõetavaks.

Koda aga pooldab täiel määral, et ilma äritunnistusteta tegutsevate käsitöölised saaksid võimaluse koonduda omi iseseisva käsitöökoja ümber.

Kaubaraamat.

Üks äriaraamatutest, millest raamatupidamises harilikult vähe hoolitakse, on n. n. k a u b a r a a m a t. Et sel raamatul tegelikus elus on aga võrdlemisi suur tähtsus, siis tahan seda võtta natuke lähemale vaatlusele.

1. Kes on kohustatud pidama kaubaraamatut? Oma eelmises artiklis „Missuguseid raamatuid äriomanikud on kohustatud pidama“ (K.-t.-k. Teataja 1929, nr. 5, lk. 105—106) näitasin, et kõik need ärid, kes on kohustatud pidama äriaraamatuid, peavad pidama kaubaraamatut. Ärimaksukomisjonid, kui neile tõelise puhaskasu või kahju tõendisena esitatakse äriaraamatud, nõuavad alati ka kaubaraamatu esitamist, mille puudumine väga sagedasti on põhjuseks, et esitatud äriaraamatuid ei peeta küllaldaseks tõendiseks, olgugi et raamatud muidu olid peetud väga korralikult.

2. Mis tähtsus on kaubaraamatul? Igale äripidajale on tähtis teada, missugune kauba liik toob talle kasu või kahju ja nimelt kui palju. Teatavasti peetakse kaupade liikumise ja tasuvuse kohta pearaamatus harilikult üldine kauba arve. See kollektiivne arve ei võimalda aga mingisugust ülevaadet üksikute kaubaliikide liikumisest, nende seisukorrast ja tasuvusest, samuti, nagu üldine kontokorrentarve ei võimalda vähematki ülevaadet sellest, missuguses isiklikus vahekorras seisab äri ühe või teise oma ärisõbraga. Niisugust ülevaadet kaupade kohta võimaldab ainult üksikasjalikult peetud kaubaraamat. See näitab, kas teatud kaup on toonud kasu või kahju, kas kaup ei ole ebaloomulikult kahanenud või läinud kaotsi, kas inventuur-ülejääk on võetud õigesti arvesse jne.

Peale selguse, mida kaubaraamat muretseb äriomanikule endale, on see tähtis ka maksustamise suhtes. Nagu juba eelpool nägime, peab ärimaksukomisjon kaubaraamatut väga tähtsaks tõendisdokumendiks. Ja seda täitsa põhjendatult. Kaubaraamat peab võimaldama kontrollida, kas näidatud kasu või kahju läheb kokku üksikute kaupade pealt saadud kasudega või kahjudega, kas inventuur vastab kaubaraamatu ülejääkidele, s. o. kas inventuuris ei ole piütud midagi varjata jne. Lihtsa raamatupidamise viisi juures on kaubaraamat pealegi ainuke dokument, mille varal saab teha kindlaks äri tõelist läbi-

käiku. Äri läbikäigu järele peab aga komisjon määrama kindlaks ärimaksu. Puudub tal selle tõenduseks tarviline dokument — kaubaraamat —, siis määrab ta läbikäigu umbkaudu oma heaksarvamise järele. Sellest tulebki nii sagedane äripidajate kaebus, et ärimaksukomisjon olevat ta läbikäigu võtnud palju suuremana kui see on olnud tõepoolest. Sellise hädaldamise juures ei mõtlegi äripidaja, et ta selleks ise on annud põhjust.

Kasude kindlakstegemisel üksikute kaubaliikide pealt on maksustamise suhtes veel üks suur paremus. Teatavasti võib äripidaja, kui mõni tema kaupadest kuulub madalama kasu protsendi alla ja selline kaup moodustab tema läbikäigust vähemalt 25%, paluda ärimaksukomisjoni, et see kaup maksustamisel eraldi arvestataks. Kui nüüd näiteks mõnel koloniaalkauplusel suhkur moodustab 35% tema üldisest läbikäigust või riidekauplusel odav puuvillane riie 40% või vürtsipoel leib 30%, siis võib iga asjast huvitatu ise arvata välja, kui võrra see asjaolu kergendab ta ärimaksu.

3. Kuidas pidada kaubaraamatuid? Raamatupidamise teooria kui ka praktika tunneb väga mitmesuguseid kaubaraamatu pidamise viise. Kõikidesse neisse peensustessc tungida ei ole selle lühikese artikli ülesanne, seepärast piirdun ainult paari näitega, kuidas neid minu arvates võimalikult lihtsamalt võiks pidada, kuid siiski nõnda, et need vastaksid seaduse nõuetele.

Suuräridelt nõuab seadus, et nende kaubaraamat sisaldaks andmeid kõikide ostetud, saadud, müüdud ja ärasaadetud kaupade ja nende hindade kohta. Sellest võib järeldada, et siin tuleb kaubaraamatus pidada eraldi arve iga kaubaliigi kohta. See ei ole suuräril, kes kaupu ostab ja müüb partiide viisi, ka eriti raske. Otsustarbekohane oleks arvet pidada kahel leheküljel, nagu reskontroski, misjuures pahem pool näitab sissetulekut (deebet) sisseostuhinnaga, parem väljaminekut (kreediti) väljamüügihinnaga ja aasta lõpul ülejääki inventuuri järele omahinnaga. Vahe krediti ja deebeti vahel näitab kasu, vahe deebeti ja krediti vahel aga kahju. Arve üksikasjaline jaotus võiks olla umbes järgmine:

JAHUDE ARVE.

Deebet

Kreedit

Kuu	Päev	Sisse tulnud	Arv kotti	Kaal	Hind	Summa		Kuu	Päev	Välja läinud	Arv kotti	Kaal	Hind	Summa	
						Kr.	st.							Kr.	st.
Märts	2	Saadud J. Puhk & Pojad, arve 2. III 29:						Märts	4	Pag. J. Kaasik'ule: Saiajahu „Kalev“ Rukkipüüli, patent.	20		50.—	1000	
		Rukkipüüli, patent Saiajahu „Kalev“ Granular, sõre . . .	20		32.—	640				Rukkipüüli, pat. Saiajahu „Kalev“	10		40.—	400	
		J. Habicht & Co'lt arve 17. III 29:	50		43.—	2150			6	Kaupm. J. Mägi'le Rukkipüüli, pat. Saiajahu „Kalev“	5		42.—	210	
	18	Nisujahu Ameer., pehme	50		44.—	2200			12	K.-m. A. Klein'ile: Saiajahu „Kalev“	15		52.—	780	
		Nisujahu Inglise, sõre	30		46.—	1380			20	Kaupm. M. Tori'le, Haapsalus: Ameerika nisuj., pehme	10		53.—	530	
		Müügist saadud kasu	40		45.—	1800				Inglise nisujahu, sõre	25		52.—	1300	
	31					965			31	Granular, sõre . . .	30		50.—	1500	
										Ülejääk erinimes- tiku järele	40		48.—	1920	
											35		—	1495	
			190			9135								190	
															9135

Suures ettevõttes, kus üht sorti kaupa palju ja suurel arvul läbi müüakse, tuleb igal jahusordil muidugi pidada eriarve. Olen aga eelmises näites mitmesugused jahuliigid paigutanud meelega ühele ühisele „jahude arvele“, et näidata, kuidas väiksemas kaupluses oleks võimalik kaubaraamatus arveid avada ainult suuremate kaubaliikide järele.

Detailkauplustel, millistelt nõutakse kõikide saadud ja müüdüd kaupade üleskirjutamist ühes hindadega, misjuures väikesed summad võib märkida üldkokkuvõttena, on eelpool öeldu eriti tähtis. Niisuguses kaupluses on harilikult seevõrra rohkesti erinimelisi kaupu ja müük sünnib seevõrra väikesel arvul, et puudub lihtsalt füüsiline võimalus kõikide kaubanimetuste kohta pidada eriarvet. Siin oleks sellest küllalt, kui avatakse iga suurema kaubaliigi kohta kollektiivne arve, kuhu koondatakse kõik enam või vähem ühelaadilised kaubad. Nii näiteks võiks koloniaalkauplusel olla: suhkruarve, jahude-

arve, tubakasaaduste arve, maiusainete arve jne., teistel kauplustel jälle vastavalt nende kaupade iseloomule.

Kui isegi niisugune kaubaraamatu pidamise viis ei peaks olema läbiviidav, siis võiks pidada ainult üldine kaupade arve, mille sissetulekuse ehk deebetisse kantakse kõik saadud kaubad sissetuleku järjekorras omahinnaga ja väljaminekuse ehk kreditisse kantakse igapäev müügist saadud kogusumma, ilma et oleks tarvis eriti näidata, missugused kaubad nimelt müüdüd on.

Väikekauplustes on kaubaraamatu suhtes asi koguni lihtne, sest nendelt nõutakse ainult, et nad kaubaraamatusse kannaksid kõik saadud kaubad ühes hindadega. Väljamineku kohta seadus mingisugust nõudmist üles ei sea, isegi mitte rahalise summa näitamist. Igatahes oleks küll parem, kui kaubaraamatu väljamineku küljel näidatakse müüdüd kaupade eest saadud summad, kui mitte iga päeva kohta, siis vähemalt iga nädala kohta kogusummana. J. Lp.

Riiklikud eksportkrediidid ja nende korraldamine Inglismaal, Saksas ja Soomes.

Ekspordi edendamise riikliku krediidi abil, — seesuguse mõtte on sünnitanud maailmasõjale järgnev ajajärk, mis on ka üldse toonud palju uuendusi maailma majandusellu. Maailmasõjast tingitud majandussidemete purustamine sundis inimesi selgesti saada aru, kui võrra tihedalt seob

maailma- ja rahvamajandus kõiki üksikuid ning kui võrra õrna organismi see rahvamajandus enesest kujundab. See tõde, ennemgi teoreetiliselt tunnustatud, sai maailmasõja tõttu kõigile ja igalpool liigagi käegakatsutavaks. Sellega oli aga vanale liberalismile antud viimne hoop ja

riikliku mittevaheselemise poliitika visati olude sunnil kõrvale.

Arusaadavalt väljendus see „väärtuste ümberhindamine“ kõige teravamal kujul just ekspordi edendamise alal. Muidugi ka enne sõda ei olnud riik selles suhtes kaugeltki mitte ükskõikne, kuid ta kaubanduspoliitika ja koloniaalpoliitika eesmärgiks oli ikka kaudne ekspordi soodustamine. Otsekohesest riiklikku aktsiooni ekspordi arendamise alal ei olnudki tarvis, sest see asi edenes nagu iseenast — ning turgu oli ikka leida. Kui aga turu leidmine läks raskemaks, siis puhkeski maailmasõda, mis aga lõppude lõpuks ajas raskused veel teravamaks. Venemaa isoleerimine ja viimasel ajal ka industrialiseerimine, Idamaades käivad sügavad protsessid, Inglise asumaades ja üldse riikide enamuses ilmsiks tulnud industrialiseerumise tendents, Ühisriikide tööstuslik tõus, — kõik need asjaolud teevad praegu ikka raskemaks Euroopa vanade tööstuslike riikide olukorra. Ühtlasi saab ikka selgemaks see sügav side, mis on ekspordi arenemise võimaluste ja riigi tuleviku vahel. Riik peab kaitsma iseenast, kui eraalgatus seda üksi ei suuda. Nii tekkiski paratamatusega ja leidis oma teostamise ekspordikrediidi mõte.

On huvitav, et see sündis kõigepealt Inglismaal, — vanal liberalismi maal, kus enne iga riiklikku vahelesegamist majandusellu peeti ebasoovitavaks ja kahjulikuks. Kuid see oli Inglismaa tööstusliku tõusu ajajärgus; praegu aga teatavasti põeb Inglismaa eriti tõsist kriisi ja ta tööstusliku ekspordi väljavaated pole kaugeltki lootustäratavad.

Kui Inglismaa nägi end võidurikka sõja järelpäevil seisvat uute raskuste ees, siis kerkis kõigepealt esile mõte ekspordikrediidi kindlustamisest eriliste kindlustusseltside kaudu, mis oleksid loodud täiesti eraalgatuse alusel. Riigi osavõtmist ei peetud Inglise mõtlemisviisi kohaselt soovitaavaks. Kuid elu oli läinud teist rada.

Oli küll loodud ekspord-kindlustuse selts (Trade Indemnity Co.), mis avaldas võrdlemisi laia tegevust, kuid olud teravnesid iga aastaga ja nii tõusiski 1924. a. tarvidus riikliku edasikindlustuse järele. Riik aga teostas selle toetuse, mida temalt nõuti, mitte edasikindlustuse näol, vaid lihtsamal viisil.

Praegune Inglise ekspordikrediidi süsteem on kasvanud 1919. a. seadusest. See seadus oli mõeldud ajutise abinõuna ekspordi soodustamiseks, tööpuuduse vähendamiseks ja sõja läbi kannatanud riikidele kaasaaitamiseks. Selle seaduse põhjal oli Board of Trade'ile lubatud anda krediite kaupade peale üldsummas kuni £ 26 miljo-

nit; see seadus puutus ainult ekspordi järgmistesse riikidesse: Balti riigid, Poola, Tšehhoslovakkia, Jugoslaavia, Rumeenia, Georgia, Armeenia.

Kuid et säärane otsekohene riiklik krediteerimine ei osutunud eluliseks riikliku toetuse vormiks, kuna seda krediiti vähe tarvitati, siis muudeti 1921. aastal see seadus nii, et riik hakkas garanteerima vekslid, mis olid välja antud ühenduses ekspordiga tähendatud riikidesse ja ka Inglise dominioonidesse.

Juba samal 1921. a. oli see süsteem laiendatud kogu Inglise ekspordi peale, välja arvatud Venemaa ja enamuse Aasia riike ning asumaid (Trade Facilities Act). Selle süsteemi maksvust pikendati mitu korda. Garantii üldsumma oli määratud kindlaks 75 milj. naelsterlingile. 1926. a. viidi ekspordi edendamine täielikumale alusele, pannes maksma „ekspordikrediitide garantii kava“ („Export Credits Guarantee Scheme“).

Selle kava kohaselt antakse garantiid nii lühiki kui ka pikaajaliste krediitide peale. Preamiade suurus oleneb antud soodustuse iseloomust ning ärioperatsiooni erilaadist. Ta kõigub 10 sch. — £ 1 vahel £ 100 pealt.

Soodustused on kas kindlustuse, finants- või vahepealse iseloomuga. Kui garantii on kindlustuse iseloomuga (täht. ilma regressita), siis ei garanteerita üle 75% krediidi summast; kui aga garantii on finantsiseloomuga (regressiga), siis garanteeritakse kogu krediidi summa. Soodustus vahepealse iseloomuga on see, kui garantii antakse kas terve krediidi summa või selle osa peale, regressiga või ilma, kokkulepitud määral. Sel juhul garanteeritakse üle 75% krediidi summast ainult heakskiidetud kindlustuste vastu.

Garantii märgitakse vekslile või antakse välja garantiikiri.

Garantii väljaandja asutis on Board of Trade. Kuigi iga palve garantii saamisest vaadatakse läbi nõuandva komitee poolt, on ärisaladus täiesti kindlustatud.

See süsteem täiendati 1928. a. septembris „Contract B“ kavaga. Selle „Contract B“ järele muutub valitsuse garantii vekslil žiiroks, võimaldades vekslit takistamatult diskonteerimist igas pangas. Nii võimaldab valitsuse garantii mitte ainult välismaa ostjate laiemat krediteerimist, vaid ka avansi saamist krediidi summa piirides. See on muidugi valitsuse garantii loogiline järelus, mis „Contract B“ näol leidis endale ainult juriidilise väljenduse.

Kui kontrahi vorm ei ole garantii saajale küllalt vastuvõetav, siis on Board Trade'il õigus talle tulla vastu ja ta ettepanekud võtta arvesse.

Krediidi tähtaeg peab olema niisugune, mis on harilik teatud tööstuse harus.

Garantii antakse ainult ühendatud Kuningriigis (täht. mitte dominiioonides) produtseeritud kaupade peale. Garantii ei anta kaupade peale, mida ekspordeeritakse Venemaale ja (tekstiilkaupade suhtes) Indiasse ning Kaugesse Itta.

Säärane on see süsteem, mis mõeldud küll ajutisena, kuid praegust Inglise tööstuse olukorda silmas pidades võib oodata, et ta püsib veel kaua.

Sellest süsteemist erineb Saksa oma ja kõigepealt selles, et see on enam-vähem väljakuunenud ning alaline kindlustuse süsteem. See on nimelt katse viia läbi ekspordikrediitide kindlustus, s. o. kaotada ära juhuslikkuse element eksportasjanduses. Seda kindlustust toimetab erakapital ja riik võtab siin ainult osa. Riigi osavõtmine on tingitud esiteks sellest, et ettevõtte on suur ja oma uudsuse tõttu liig riskantne iseiseisva erakapitali tegutsemise jaoks, teiseks sellest, et riik on sellest asjast eluliselt huvitatud. Arusaadav, et ka siis, kui see asi areneb niivõrra, et riiklik toetus muutub üleliigseks, — ei tohi riik säärest tähtsat kindlustuse haru jätta erakapitali hooleks; seda enam aga praegu, kus ilma riikliku toetuseta erakapital poleks vist julgenud asja nii suures ulatuses ette võtta. On selgesti näha, milles seisab sisuliselt vahe Inglise ja Saksa süsteemide vahel. Inglismaal on tegemist erakorralise abinõuga, kus riik on garanteerijaks ja julgustajaks; riigi vaheleastumine tähendab siin kogu rahva põhimõttelist valmisolekut võimalikud ärilised kaotused tarbekorral kanda tervikuna; see on kõigepealt kaitseabinõu. Saksamaal teatud määral on tegemist samade motiividega, kuid tema kohta on iseloomulik, et siin katsutakse luua alalist kindlustussüsteemi; tähendab ärilised kaotused jäävad siis põhimõtteliselt äride eneste kanda; riigi vaheleastumine loob aga siin rahvamajandusliku ühise väerinnak selleks, et need kaotused annaksid end vähem tunda; ekspordi arenemine saab nii viisi kindlama pinna; nii siis, siin on tegemist majandusliku pealetungiabinõuga. Kuid kõik see asi on siin alles algastmel.

On huvitav, et Saksamaal on krediidi kindlustamise mõte juba võrdlemisi vana. 19. sajangu kestva ajal tehti seal mitmed katsed sel alal (eraalgatuse teel). Tõsisema kaju võttis see asi 1917. a. saadik, mil oli asutatud krediidi-kindlustamise selts „Hermes“. Ebasoodus konjunktuur, mis järgnes Saksamaal maailmasõjale, takistas asja arenemist; ekspordikrediitide kindlustamise asi seisis surnud punktil, ehk küll selle puudust

oli teravalt tunda. Ainult 1926. a. pandi see mõte tegelikult liikuma.

Praegu teostub krediitide kindlustamine järgmisel viisil: firma kindlustab end Eksportkrediit Pangas, makstes selle eest preemiat, mille suurus on näit. „Hermes'i“ juures 1½% esimese 4½ kuu eest, iga järgmise kuu eest ½%. Kui ostja ei maksa, siis kaetakse sellest tekkinud kahjud järgmiselt: ¼ maksab riik, ¼ kindlustusselts, ¼ ekspordööri ise. See ekspordööri riisiko (mis ka Inglise süsteemi juures on vähemalt 25% üldisest riiskost) garanteerib tema ettevaatlikkust tehingute juures.

See on „A-kindlustus“. „B-kindlustus“ (analoomilisel „Contract B“ Inglismaal) võimaldab Eksportpanga poliisi diskonteerimise ühes või teises suuremas pangas; kuna aga see on tegelikult teostatav ka „A-kindlustuse“ juures, siis ei ole „B-kindlustusel“ suuremat tegelikku tähtsust. Tähtis „B-kindlustuse“ juures on ainult see, et kindlustuspank peab diskonteerivale pangale tasuma võla 1 aasta jooksul (mitte 2 aasta jooksul, nagu on seda ekspordööri suhtes).

Muidugi mõista, kindlustuse vastuvõtmisel hinnatakse firma kogemusi ekspordi alal. Kindlustatakse loomulikult ainult Saksamaal produtseeritud kaubad. Krediidi tähtaeg („Hermes'i“ juures) on harilikult 4½ kuud, kuid tarbekorral pikendatakse seda, selles suhtes on kindlustuspangal vabad käed. Et firmad ei kindlustaks ainult teise järgu tehinguid, on ette nähtud preemia alanemine „Bündelvertrag'i“ korral, s. o. siis, kui firma kohustab oma tehingud kindlustada.

Eksportkrediidi komisjonil, mis kindlustusi vastu võtab, on järgmine koosseis: majandusministreeriumi esindaja, kindlustusseltsi esindaja, pankade esindajad, Riigi Tööstuse Ühingu esindaja, Riigi Suur- ja Väliskaubanduse Ühingu esindaja.

Senise eksportkindlustamise teostamise kohta on järgmised statistilised andmed:

32½% kindlustustest aprilliks 1928. a. oli tehtud tööstusringkondade poolt ja 67½% suurkaubanduse poolt (peamiselt Hamburgi ja Bremeni ekspordöörid).

1. VII. 1927. — 1. VII. 1928. a. oli võetud vastu kindlustusi umbes 60 milj. Rmk. eest. Kahjusid on likvideeritud sama aja jooksul 72.500 Rmk. eest. Huvitav on, et selle kindlustuse korraldamisel on pandud erilisel rõhku „Katastrophenrisiko“ peale, s. o. poliitilise riisiko peale (revolutsioon, välismaa valitsuste poliitilised ja seadusandlikud sammud jne.).

Saksa riik annab ka otsekohest laenu ekspordi edendamiseks; selleks on loodud eriline riiklik asutus — Reichskreditgesellschaft; riiklik

krediidi summa määratakse eelarve korras (1928. a. — 25 milj. Rmk.). Selle krediidi tarvitajad on peamiselt need Saksa firmad, kes sõja ajal said kannatada. See krediit tarvitatakse pankade poolt eksportööridele väljaantu- krediitide garanteerimiseks.

Samaks otstarbeks oli 1928. a. määratud veel 150 milj., kuid ei suudetud luua asutist, mille kaudu võiks seda suurt krediiti otstarbekohaselt kasutada. Nii jäigi ta kasutamata kuni 1928. a. teise pooleni, kus Reichskreditgesellschaft, Mendelsohn, Warburg ja Ameerika konsortsium leppisid kokku selle krediidi kasutamise kohta eksportlühiajaliste trattide diskonteerimiseks.

On huvitav veel märkida, kuidas on lugu riigi eksportkrediitidega Daanis ja Soomes.

Daanis garanteerib riik eksportööri tratte (kuni 85% vekslit summast) ja võtab muid kohustusi ekspordi ajal (ka konsignatsiooni-tehingute juures ning ka toormaterjalide sisseostul kaupade valmistamiseks ja väljaveoks, kui kaupadel juba välisurg on olemas). Garantii üldsumma võib olla kuni 40 milj krooni. Seda summat ei ole aga näidatud eelarves, kus näidatakse ainult võimalikud kaotused, mis, ühes arvatud eksportkrediidi komitee sekretäri palk, on tasakaalus preemiate sissetulekuga. Preemia prot-

sent on väike. Garantii andmist arutab eksportkrediidi komitee kaubandus-merisõidu-tööstus-ministeeriumi juures, mis koosneb ministeeriumi poolt määratud palgalisest sekretärist ja tööstuse, kaubanduse, pankade ja põllumajanduse esindajaist.

Soomes on loodud 23. det. 1925. a. seaduse põhjal kaks fondi: eksportgarantii ja eksportlaenu fond. Need on asutatud neljaks aastaks (s. o. kuni 1929. a. lõpuni). Garantii fondiks on määratud 50 milj. Smk. Garantii andmist arutab eksportgarantii komitee, kes koosneb valitsuse, tööstuse ja kaubanduse esindajaist ja asjatundjaist. See garantii on sama hea kui valitsuse žiir. Valitsus ei garanteeri üle 75% kauba hinnast. Garantii pikkus on 6 kuud; erakorralisel juhtumisel võib seda pikendada 3 kuu võrra. — Tegelikult pole veel ühtki valitsuse poolt garanteeritud vekslit jäetud välja lunastamata, nii et krediiti selleks garanteerimiseks pole kasutatud. — Eksportlaenu fondi moodustavad riigikassast väljaspool eelarvet neljaks aastaks assigneeritud 10 milj. Smk. Sellest fondist antakse eksportgarantii komitee soovitusel eksportööridele lühiajalisi odavaprotsendilisi laene. Mingisugust garantiid siin riik enda peale ei võta. Kogu see fond ühes protsentidega peab minema riigikassasse.

Kihutustöö Soome-Eesti kaubalepingu ülesütlemiseks.

„Kauppalehti“ 4. III avaldas ühe suurema Soome puuvillatehase o.-ü-se „Förssa“ direktori Isak Julin'i sulest pikema kirjutise Eesti-Soome kaubalepingu üle. Autor toob kõigepealt statistilised andmed kaubavahetusest Eesti ja Soome vahel viimase 10 aasta jooksul; siis toob ta üksikasjalised andmed kaubavahetusest mõlema maa vahel 1928. aastal; edasi võrdleb ta sisse- ja väljaveo arve 1921. a. (kui kaubalepingut ei olnud) ja 1928. aastal. Julin toob järgmised võrdlevad andmed:

Soome väljavedu Eestisse oli:

	1921.	1928.
Paberimassi, papi ja paberit	Smk. 16.474.486	Smk. 8.022.121
Silke	„ 500.000	„ 113.135
Tubakasaadusi	„ 1.169.315	„ 1.953
Puuvillariiet	„ 4.099.301	„ 588.935
Muud riidet	„ 1.223.441	„ —

Eestist on Soome veetud sisse:

	1921.	1928.
Elavaid loomi	Smk. 158.200	Smk. 7.015.450
Loomadest saadud toiduaineid	„ 301.817	„ 24.509.100
Kartuleid	„ 2.419.147	„ 7.830.327
Riiet	„ 2.068.362	„ 5.628.167
Kivi- ja mulla-saadusi	„ 177.640	„ 21.200.664
Sealiha	„ 40.000	„ 2.840.115

Kõigi nende statistiliste andmete põhjal jõuab autor järgmisele otsusele: a) kaubaleping on Soomele ebasoodus; b) see leping on Soome põllumajandusele kui ka tööstusele päris hävitav; c) lepingut sõlmides olevat Soome poolt tehtud kardinaalvigu. Kõige suurem viga seisvat selles, et ei võetud arvesse tollipoliitika aluslahkumine-kuid ühel ja teisel pool Soome lahte. Eesti tollipoliitika olevat olnud kogu iseseisvuse ajal kaitsetollipoliitika. Kaubalepingus ettenähtud alan-

dused autonoom-tariifidest kaotavat igasuguse tähtsuse, kui autonoom-tariifid ise on liig kõrged ja neid alatasa veel kõrgendatakse. Soome tööstustollid on olnud võrdlemata madalamad, neid on veel alandatudki pärast Eestiga kaubalepingu sõlmimist. Tagajärg on, et „väikese Eesti arenemata tööstus suutis 1928. aastal Soome saata 4 korda rohkem kaupu kui Soome Eestisse“. Edasi võrdleb Julin puuvillase riide tollitariife Eestis ja Soomes ja tuleb otsusele, et kõige madalam tollimäär on Eestis 7 korda kõrgem kui Soomes kõige madalam ja kõrgeim tollimäär on Eestis 9 korda nii suur kui Soomes. Praegu Eestist Soome toodavast puuvillasest riidest on $\frac{1}{10}$ säärast, mille pealt võetakse tolli Smk. 13:50 paki pealt. Samasugust riidet valmistanud Julin'i juhatuse all olev „Forssa“ tehas 1924. a. — 248.206 pakki, makstes samal aastal tulu- ja varandusmaksu Smk. 3.568.280:60. Seega tuli tehasele Soome riigile maksa iga paki pealt Smk. 14:37, s. o. rohkem kui on sisseveotoll sama riidesordi pealt. Kõige selle tagajärg olewat, et „meie (Soome) kõrgel tasapinnal seisev puuvillatööstus libiseb kaubalepingu kardinaalvigade peal, kuna samal ajal Eesti veel vähenõudlikul tasapinnal püsiv puuvillatööstus lõikab teenimata kasusid“. Ka Soome põllumajandusele olewat see kaubaleping ebasoodus, nagu näha eelpool toodud statistilistest andmetest. Lõppkokkuvõttes jõuab I. Julin otsusele, et Soome valitsus peaks kaubalepingu Eestiga võimalikult ruttu üles ütlema.

Julin'i ataagi puhul Eesti-Soome kaubalepingu vastu kirjutab „Aamulehti“ (ilmub Tampere), et põhjus, miks kaubaleping ebasoodsalt mõjub Soome puuvillasaaduste ekspordile Eestisse, ei seis kaubalepingus eneses, vaid selles, et Eesti kaitseb oma puuvillatööstust, Soome aga seda ei tee. Leht arvab, et ei ole põhjust kaubalepingu ülesütlemiseks, puuvillariidet tuakse Soome ka teistest maadest rohkesti. Õige abinõu kodumaa tööstuse kaitseks oleks, lehe arvates, tollide tõstmine, kuid sellega ei lepi s.-d. ja maaliitlased.

Eesti-Soome kaubalepingule pühendab ka pikema artikli „Talusmies“ 12. III. Leht kirjutab: „Kuigi oletada, et kaubalepingus Eestile an-

tud alandused on hõlbustanud Eesti puuvillasaaduste pääsmise Soome turule, siis ei tähenda see veel, et kaubalepingu ülesütlemisega Eesti puuvillakaupade sissevedu jääks ära. Eestil on väga arenenud puuvillatööstus, mis koonduse teel oma seisukorda veel rohkem on kindlustanud. Võistluses Soome puuvillatööstusega on Eesti tööstusel suur soodustus — madalad tööpalgad, mis tunduvalt valmistuskulusid vähendavad. Võib kindlasti oletada, et Eesti ka pärast kaubalepingu ülesütlemist Soome puuvillariideturul suudab võistelda. Kaubalepingu ülesütlemist ei või aga otsustada ühe tööstusharu huvide seisukohast, leping on tervik, kus kõik soodustused ja vastusoodustused on viidud tasakaalu. On ju võimalik, et soodustused, mis leping tagab Eestile, on suuremad kui need, mis ta pakub Soomele, seda peaks aga enne üksikasjaliselt selgitama. Kaubavahetuse statistilised andmed palju ei selgita, sest tuleb arvestada selle võimalusega, et Eesti ka ilma kaubalepingu soodustusteta oleks suutnud oma ekspordi Soome suurendada. Ibi või ette kujutada, et kahe vennasrahva kaubandussuhteid hakataks korraldama tollisõjaga, ei kõrgenda ka selle ülesande täitmist niisugune ärev meeleolu, mi mõnes meie majandusringkonnas lepingu vastu on tulnud ilmsiks. Asume endiselt seisukohal, et mõlema maa majanduslikud suhted peab püüdma hoida võimalikult lähedal. Praegu on paratamatu, et küsimus kaubalepingu revideerimisest uuritaks läbi põhjalikult. Lõpuks arvab leht, et Soome väljaveo vähesust Eestisse ei tule panna kaubalepingu vähesete soodustuste arvele, vaid põhjus on enim maksutingimustes, kuna teiste maa-eksportärid võivad lubada pikemaajalist krediiti kui Soome, kes ise kannatab rahapuudusest.

9. III on Soome puuvillatööstuse ühisus valitsusele I. Julini andmete põhjal annud ära märgukirja, kus nõutakse Soome-Eesti kaubalepingu tühistamist. Memorandumis mainitakse, et omal ajal, kui leping sõlmiti, loodeti sellest suurt kasu Soome paberi- ja metallitööstusele. Praegu ei olewat lepingust suuremat tulu nimetatud kahele Soome tööstusha ule, seevastu sünnitavat lepingu suurt kahju Soome puuvillatööstusele.

Väliskaubandus jaanuaris 1929. a.

R. Stat. Keskbüroo andmete järgi oli tänavuse aasta jaanuaris:

Sissevedu	35.424 tonni	11.175.306 kr.
Väljavedu	21.171 „	7.899.899 „

Sisseveo ülekaal	3.275.407 kr.
------------------	---------------

Nii on väliskaubanduse bilanss jaanuaris jää-

nud tunduvalt passiivseks. Milles seisavad selle nähte põhjused?

Sissevedu oli:

Jaanuaris 1927. a.	6.155 tuh. kr.
Jaanuaris 1928. a.	8.541 „ „
Detsembris 1928. a.	9.917 „ „
Jaanuaris 1929. a.	11.175 „ „

Neist arvudest näeme, et sissevedu on tugevasti suurenenud. Terves 1927. a. tösis sissevedu ainult novembrikuus üle 10 milj. krooni. 1928. a. esimestel kuudel oli ta vähenenud, tösis siis märtsikuust peale üle 11 milj. krooni kuus ja, välja arvatud 1928. a. detsembrikuu, oli ka tänavu jaanuari jälle üle 11 milj. krooni.

Et niisuguse suurema sisseveo juureväliskaubanduse bilanss ei oleks jäänud passiivseks, oleks pidanud väljavedu ka jõudsasti suurenema. Meie väljavedu oli:

Jaanuaris 1927. a.	5.315	tuh. kr.
Jaanuaris 1928. a.	8.204	„ „
Detsembris 1928. a.	8.995	„ „
Jaanuaris 1929. a.	7.899	„ „

Neid arve tähele pannes näeme, et väljavedu tänavuse aasta jaanuaris oli suurem kui 1927. a. jaanuaris ja ei ole palju väiksem kui 1928. a. jaanuari väljavedu. Tänavuse aasta jaanuarikuu bilansi passiivsuse juures ei ole seepärast süüdi mitte niivõrra väljaveo vähenemine kui just sisseveo suurenemine.

Selgitades, missuguste kaupade arvele tuleb kirjutada tänavuse aasta jaanuarikuu bilansi passiivsus, tekitab raskusi see asjaolu, et Stat. Keskbüroo andmeis on tänavu kaubad rühmitatud teisiti kui eelmistel aastatel. Võrdlus rühmade järele ei tule seepärast täpne, kuid võimalus on siiski osaliselt jälgida, missuguste kaupade sisse- või väljavedu bilanssi on mõjutanud.

Kaupade seas, mis tänavuse aasta jaanuaris sisseveo üle 2,6 milj. krooni suuremaks on teinud kui see oli läinud aasta jaanuaris, on esimeses reas teravili. Tänavuse aasta jaanuaris oleme

teravilja üksik vedanud sisse 13.555 tonni 2.312.329 krooni väärtuses, kuna läinud aasta jaanuaris teravilja saime 6001 tonni 1.288.720 krooni väärtuses. Teime suurem kaup, mis bilansi peale mõjus, oli puuvill. Läinud aasta jaanuaris tuli puuvilla 490 tonni 989.064 krooni väärtuses, tänavu on tulnud teda 707 tonni 1.563.018 krooni väärtuses. Muud sisseveokaubad, mis tänavuse aasta jaanuaris väliskaubanduse bilansi aitasid ajada passiivseks, kuuluvad mitmetesse rühmadesse. Siin paistab erilisel silma, et suurenenud on mitmesuguste masinate ja tööriistade sissevedu — 497 tuh. kroonilt 1928. a. 1.246.600 kroonile 1929. a. jaanuaris.

Mis puutub väljaveosse, siis on ta küll vähem kui 1928. a. jaan., kuid see vähenemine ei ole suur. Seepärast ei anna ka tänavuse ja läinud aasta jaanuarikuu väljaveo võrdlus üksikute kaupade juures vähenemiselt suuri arve. Kõige rohkem on vähenenud linade, puuvillase riide ja lõnga ja liha ning lihakaupade väljavedu nii kaalu kui väärtuse järele. Vähemal määral on vähenenud ka mitme teise tähtsama väljaveoaine väljavedu, nagu võib näha siia juure lisatud tabelist. Suurenenud on (väärtuse järele) puusaaduste, vineeri ja toolipõhjade ja tulitikkude väljavedu. Ka võid on väärtuse järele rohkem, ehk küll kaalu järele vähem, välja läinud.

Osaliselt võib väljaveo vähenemise panna läinud aasta põllumajanduse halva aasta süüks (linade, takkude, kartuli ja või väljaveo vähenemine). Teiselt poolt on ikaldus põllumajanduses sisseveo suurenemiseks aidanud tunduvalt kaasa ja mõjunud jaanuarikuu väliskaubanduse bilansi passiivseks tegemiseks.

Kaupmeeste ja töösturite koosolek haiguskindlustuse seaduse eelnõu asjus.

14. märtsil 1929. a. kell 6 õht. Ühisklubi ruumes, Pikk t. 42.

Kaubandus-tööstuskoda korraldas 14. III s. a. Ühisklubi ruumes suurema ulatusega töösturite ja kaupmeeste koosoleku, mis oli täiesti pühendatud haiguskindlustuse seaduse eelnõule, mis teatavasti praegu riigikogus vastuvõtmisel.

Kuna selle seaduseelnõu arutamise riigikogu sotsiaalkomisjonis ei võimaldatud võtta osa majandusringkondade esindajail, siis on selle seaduse arutamisel riigikogus majandusringkondade huvid jäetud täiesti tähele panemata ja seadus sisaldab asju, mis majandusringkonnile täiesti vastuvõtmatud.

Koosolekule oli ilmunud esindajaid 14 organisatsiooni poolt. Kaubandus-tööstuskoja esimees

hr. J. Puhk avas koosoleku ja andis ülevaate sellest, mis koda aastate jooksul on teinud selleks, et tähendatud seadus sel kujul riigikogus vastuvõtmist ei leiaks. Kuid see pole annud väiksemaidki tagajärgi. Käesolev koosolek on kutsutud kokku selleks, et kaupmeeste ja töösturite kutseorganisatsioonid veel viimast korda selle seaduse eelnõu kohta ütleksid oma sõna.

Ins. Masik selgitab pikemas kõnes haiguskindlustuse küsimust üldse meil ja mujal riiges ja annab põhjaliku ülevaate seaduses sisalduvate puuduste kohta, märkides ära põhimõtted, mis meie oludes vastuvõtmatud. Selle seadusega tahetakse meil minna hoopis kaugemale kui vanas

kultuurriigis, kus haiguskindlustuse alal on juba kauaaegne praktika.

H-r-a K o l t s informeerib koosolekut sellest, kuidas tema Kaubandus-tööstuskoja esindajana riigikogu sotsiaalkomisjonis avaldanud Koja seisukohta selle seaduse eelnõu asjus. Muljete järgi otsustades, mis tema kui Koja esindaja sotsiaalkomisjonis saanud, ei tahtvat komisjoni enamus sugugi arvestada majandusringkondade soovidega.

A. T õ n i s s o n näitab, et seaduse eelnõu on seevõrra halb, et siin üldse ei ole ega saagi midagi parandada. Ta leiab, et selline haiguskindlustuse korraldus ja asjaajamine, mida näeb ette see seadus, sööb ära kõik sissetulekud haiguskindlustuse maksudest, nii et arstiabi peale üldse midagi järele ei jää.

R. B e r e n d s e n ütleb, et seadus ei rahulda kedagi, ei tööandjaid ega ka töövõtjaid. Ta soovib seda selgesti ja mõjuvalt ütelda oma esindajate kaudu riigikogu rühmadele.

H-r. K r u u s arvab, et asjata on siin pidada pikki kõnesid, vaid tuleb võtta vastu resolutsioon, mis väljendaks majandusringkondade üksmeelselt eitavat arvamust seaduse puuduste kohta, ja see resolutsioon esitada riigikogu rühmadele.

K. M a u r i t s kannab ette järgmise resolutsiooni:

Erimõupidamisel haiguskindlustuse seaduse eelnõu arutamisel 14. märtsil 1929. a., millest võtsid osa järgmised organisatsioonid oma esindajate kaudu:

1. Kaubandus-tööstuskoda,
2. Tallinna Börsikomitee,
3. Pankade Nõukogu,
4. Tallinna Eesti Kaupmeeste Selts,
5. Tallinna Kaupmeeste Selts,
6. Tallinna Kaupmeeste Koda,
7. Eesti Laevaomanikkude Ühisus,
8. Eesti Tööstusmeistrite Ühing,
9. Tallinna Võõrastemaja- ja Restoranipidajate Ühing,
10. Tallinna Trükikojaomanikkude Ühing,
11. Ühishaigekassa alla kuuluvate ametnikkude korraldav komitee,
12. Kartuliühisuste liit,
13. Eesti Päästeselts,
14. Käsmu Laevaomanikkude Ühisus

ja teised organisatsioonid ning ettevõtted, läbi vaadates riigikogule esitatud haiguskindlustuse seaduse eelnõu, üksmeelselt otsustasid teatada riigikogu rühmadele oma seisukoha mainitud eelnõu suhtes ja volitasid selleks meid, allakirjutatud, kandma ette järgmist:

Haiguskindlustuse seaduse eelnõu esitatud kujul ei ole elu nõuetele vastav ega otstarbekohane.

Mitte eitades haiguskindlustuse tarvidust majanduslikult nõrgemate kodanikkude seisukorra kindlustamiseks leiame sealjuures, et mainitud seaduseelnõu tuleks muuta vähemalt selles mõttes, et:

1) peale ringkonna haigekassade peab antama võimalus asutada ka:

- a) üksikute ettevõtete haigekassasid, kus töötab vähemalt 150 kindlustatut;
- b) kutsealade haigekassasid, kui selleks avaldab soovi vähemalt 300 haigekassa alla kuuluvat vastavalt alalt, nagu kaubanduse, käsitöö, ametnikkude jne. aladelt;

2) Haigekassade alla ei peaks kuuluma:

- a) ettevõtetes palgategenijad ja majategenijad, kui nende arv ühes ettevõttes või majapidamises ei ole üle kahe;
- b) palgata õpilased, kui riik nende eest kindlustustasu ei kannab;
- c) isikud, kelle aastane sissetulek üle 1800 kr.;
- d) laevade meeskonnad peale sisesoidulavade;

3) Peab vähendama kinnitatute huvi asjata või väiksema vea pärast pöördhaigekassade poole, milleks peab:

- a) haiguse puhul haigusraha maksimist vähendada 60%—100% pealt 50% peale, õigusega suurendada kuni 75%;
- b) haigusraha maksa ainult neljandast päevast alates;
- c) arstiabi andmisel osa arstikuludest, vähemalt 10—15% arstirohtude ja abinõude kuludest, panna arstiabi tarvitaja peale;

4) Haigekassade juhtimine:

- a) haigekassade volikogu liikmete arvu tuleks vähendada kuni 50 peale;
- b) haigekassa volikogu koosseis tuleks moodustada pariteedi alusel, s. o. 50% tööandjaid ja 50% töövõtjaid;
- c) haigekassa juhatus ja revisjoni komisjon tuleksid moodustada samuti pariteedi alusel, mille juures oleks üks esindaja töö-hoolekandeministeeriumi poolt;

5) Lihtsustada haigekassade asjaajamise aluseid ja tööandjate teadaannete ja arvestamise korda.

Olles kohustatud neid soove, mis kaubandusel, tööstusel, majapidajatel ja ühistegelastel ühised,

riigikogu rühmadele ette kandma ei saa meie sealjuures jätta märkimata, et haiguskindlustusseaduse eelnõu arutamise puhul riigikogu komisjonis ei ole asjast huvitatud organisatsioonidele võimaldatud oma esindajate kaudu võtta osa seaduseelnõu üksikasjalisest arutamisest, mille pärast võtame julguse käesolevaga vähemalt nende soovide peale juhtida lähelepanu, ja loodame, et riigikogu rühmad neid meie soove eelnõu arutamise juures heatahtlikult arvesse võtavad.

Edasi otsustab koosolek saata 7-liikmelise delegatsiooni riigikogu rühmade juure seletuste and-

miseks ja resolutsiooni esitamiseks. Delegatsiooni liikmeteks valiti hr. hr.:

Feldt (Eesti Kaupmeeste Selts),
Miller (Tallinna Kaupmeeste Selts),
Berendsen (Kartuli-Ühisuste Liit),
Veber (Meistrite ja Sellide Ühisus),
kapt. Loosberg (Laevaomanikkude Ühisus),
Kruus (Tallinna Kaupmeeste Koda) ja
Jannson (Võõrastemajade ja Restoraa-
nide Ühisus).

Koosolek lõppis, kell 9 õht.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus - tööstuskoja nõukogu koosolekult 19. III. 1929. a.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu pidas oma koosolekut teisipäeval, 19. märtsil s. a., millest võtsid osa nõukogu liikmed hr. hr. K. Päts, E. Säkk, R. Toffer, J. Kops, F. Lätte, O. Zimmermann, P. Luksep ja Koja juhatuses esimees J. Puhk, K. Mikita, Koja direktor M. Hurt, nõunik K. Mauritz, E. Masik, R. Berendsen, Sekts. sekretäril P. Huik ja O. Lipmann.

1. Esimese päevakorra punktina tuli arutusele väike- ja kesktööstuse kutseesinduse seaduseelnõu, mille kohta avaldame nõukogu seisukoha erikirjutises.

2. Haiguskindlustusseaduse eelnõu.

Koja nõunik h-ra E. Masik refereerib haiguskindlustusseaduse eelnõu ja tutvustab nõukogu nii Koja kui ka 14. märtsil s. a. korraldatud majandusringkondade esindajate erinõupidamisel vastuvõetud parandusettepanekutega.

Nõukogu otsustab haiguskindlustusseaduse eelnõu praegusel kujul tunnistata vastuvõtmatuks ja riigikogu rühmadele need parandusettepanekud, mis Koja kui ka erinõupidamise poolt tehtud, saata tõsiseks kaalumiseks.

3. Rahvusvahelise Kaubanduskoja konverentsi osavõtu küsimus.

Käesoleval aastal 5.—13. juulini peetakse Amsterdams Rahvusvahelise Kaubanduskoja kongressi, millest osavõtuks on saadetud kutse Eesti Kaubandus-tööstuskojale. Kulude kokkuhoiu mõttes tuleks Koja esindajate arvu piirata ja saata ainult kaks esindajat. Koja juhatus esineb ettepanekuga kinnitada juhatus poolt määratud

esindajad kongressile — Koja esimees h-ra J. Puhk ja Koja direktor M. Hurt.

Nõukogu kinnitab juhatus poolt määratud kandidaadid.

4. Eksportkrediitide küsimus.

Koja esimees h-ra J. Puhk informeerib koosolekut riigikogu majanduskomisjonis arutusel olnud eksportkrediitide küsimusest. Koja esimees on saanud kutse viimasel silmapilgul, nii et Koda pole saanud võtta seisukohta.

Nõukogu leiab, et selles tähtsas küsimuses Kaubandus-tööstuskoda peab võima avaldada oma arvamist ja eksportkrediitide korraldamisest oma esindaja kaudu võtta osa.

5. Majanduspoliitiliste sihtjoonte ülesseadmise küsimus.

Juhatuses esimees hr. J. Puhk esineb sooviga, et Koja nõukogu veel enne uue riigikogu kokkustumist tuleks kokku ja seaks üles üldised majanduspoliitilised põhimõtted, mille teostamisele tuleks asuda uues riigikogus.

Sooviavaldus võetakse vastu, tehes juhatusel ülesandeks teha kokkuvõtte kõigist seadustest majandusalal, mis III riigikogus jäänud vastu võtmata ja mis majandusringkondade huvides tarvilised rutulises korras läbi viia. —

6. Rahanduse seisukorrast.

Koja esimees J. Puhk teatab erutavast teatest „Vaba Maas“, mis toob ebaõigeid andmeid meie rahanduse seisukorrast. Ta selgitab, et seisukord pole sugugi nii raske, nagu seda kirjeldab „Vaba Maa“. Leiab, et oleks tarviline Koja poolt ajalehtedes avaldada rahustav teade.

Nõukogu otsustab juhatusel teha ülesandeks kõige lähemal ajal, kontaktis tähtsamate panga

tegelastega, avaldada ajalehis rahustav teade meie rahanduse seisukorrast.

7. Abieluvaranduse lahutamise lepingute avaldamise küsimus.

H-ra P. Lukssep avaldab soovi, et Koja Teatajas avaldataks abieluvaranduse lahutamise lepin-

gud. Koja II sektsioon on seni registreerinud kõik sellised lepingud ja peab nende kohta nimestikku.

Nõukogu otsustab avaldada seni tehtud lepingud trükis ja Koja Teataja lisana saata laiali. Nüüdsest peale avaldada need lepingud „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“. —

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. №№	Elukoht
H a b i c h t, Aleksander (Axel) Aleksandri p. ja tema abikaasa Mary Hugo t., sünd Richter, vabel.	26. I. 29	R. T nr. 19 8. III. 29.	Tallinn, Õllepruuli 3—2.
H o f f m a n n, Ferdinand ja tema abikaasa Marie, sünd. Dehn.	2. II. 29.	„	Jägala, Harjumaal.
S i n e l t s c h i k o f f, Aleksei ja tema abikaasa Klavdia, sünd. Denisova.	26. I. 29.	„	Tallinn, Kõhleri 6-b—11. Tartu, Maarjamõisa 4.
K a d d a k, Bruno Mihkli p. ja lesk Alba, Anna-Marie Mihkli t.	17. IV. 28.	„	Tartu, Peetri t. 74.
S a a r, Rudolf Mihkli p. ja tema abikaasa Alide Jakobi tüd	12. V. 28.	„	Tartumaal, Laiuse vald.
R e i n s o n, Rudolf-Johannes Johani p. ja tema abikaasa Jenny-Juliane	23. IV. 28.	„	Elva, Kesk tän.
K o n z e, Johan Jüri p. ja T a m m e p u u Lilly-Rosatie Mardi tüd.	30. VIII 28.	„	Tartu, Turu t 2.
T a m m a n n, Mikkel Hendriku p. ja tema abikaasa Elise-Vilhelmine Karli t., sünd. Audova.	7. ja 10. V. 28.	„	Tartumaal, Vara vald.
S t a h l b e r g, Georg-Karl Karli p. ja neiu A n t z o f f Olga Jukku tüd.	1. XI. 28.	„	Tartu, Uustung 5.
K a s k, Jüri Hansu p. ja tema abikaasa Leena Jüri t., sünd. Pärtelpoeg, esimese mehe järele Plik	3. V. 28.	„	Tartumaal, Elistvere vald.
T o b i a s, Johannes Rudolphi p. ja tema abikaasa Irene Peetri t., sünd. Kase	9. V. 28.	„	Tartu, Tööstuse 13.
E i n, Karl Johani p. ja tema abikaasa Lydia-Ida Villemi t., sünd. Noormets	12. V. 28.	„	Tartu, Õnne t. 27.
P ö l d u r, Jaan Mari p. ja neiu K o n g o, Anna Reinu t.	23. VI. 28.	„	Tartum., Vastse Otepääl. Võrum., Erastvere v.
H a l l i k, Johannes Madise p. ja tema abikaasa Marie Madise t., sünd. Pärn	30. VII. 28.	„	Tartum. Avinurme vald.
P ü t s e p p, Jaan Peetri p. ja tema abikaasa Miili Hendriku t., sünd. Kams	21. VIII 28.	„	Valgam., Kuigatsi vald. esimesel: Tallinn, Jakobs. 17-a. teisil: Tartu, Vladim. 10.
P ä t s, Jaan Jaagu p ja tema abikaasa Julie Gabrieli t., sünd. Krisa	21. IV. 28.	„	
J a l a k, Karl Joosepi p. ja tema abikaasa Helene-Rosali Gustavi t., sünd. Pukk	14. V. 28.	„	Tartum., Avinurme vald, Tammeotsa talu.
L u k s, Hans ja tema abikaasa Pauline, sünd. Vain	7. XII. 28.	R. T. nr. 2 8. I. 29.	Rae vald, Lagedi as.
H u n t, Jüri Jüri p. ja tema abikaasa Leena Kustase t., sünd. Grünberg	11. XII. 28.	„	Tallinn, Liivalaia 17—7.
S t a r k, Karl (Carl) ja tema abikaasa Karola (Carola), sünd. Willig	11. XII. 28.	„	Tallinn, Soo t. 27.
R u u s a u k, August Augusti p. ja tema abikaasa Miina Tõnise t., sünd. Bristol	11. XI. 28.	„	Harjum., Järvakandi vald. Haapsalu vangimaja.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. Nr. Nr	Elukoht
Valdmann, Otto ja tema abikaasa Miina, sünd Kurg	11. XI. 28.	11. XI. 28	Läänem., Paadremaa vald.
Larin, August ja tema abikaasa Sophie, sünd. Tamm	30. XI. 28.	"	Tallinn, Lembitu 17.
Pentinen, Andreas-Anti ja tema abikaasa Klavdia, sünd. Poola	30. XI. 28.	R. T. nr. 2 8. I. 29.	Haimre v. Orgita as.
Teimann, August Jaani p. ja tema abikaasa Veera Johannese t., sünd. Krupskaja.	7. XII. 28.	"	Tallinn, Küti 11—1.
Olmberg, Hans ja tema abikaasa Helene, sünd. Lähker.	30. XI. 28.	"	Tallinn, Lõokese 8.
Ratt, Karl ja tema abikaasa Marie-Helene	30. XI. 28.	"	Nõmme, Raudtee 112.
Kriisa, Elmar ja tema abikaasa Pauline			Järve vald, Kukruse as.
Aaman, Rudolf ja tema abikaasa Lydia, sünd. Muilas	27. XI. 28.	R. T. nr. 6 22. I. 29.	Järva vald ja küla.
Kalde, Eduard-Reinhold Karli p. ja Suusik, Klara-Helene	20. X. 28.	"	esimesel: Tallinn, Koidu 42. teisel: Paide, Tallinna t. 28.
Simenson, Voldemar Jaani p. ja tema abikaasa Olga Kusma t., sünd. Mobrova	29. XI. 28	"	esimesel: Narva, Malmi 3. teisel: Tall., T.-Kuninga 7—11.
Annus, Johannes ja tema abikaasa Pauline, sünd. Kabral	31. XI. 28.	"	esimesel: Vaivara as., Undi-nurga k. teisel: Narva, Vabaduse 14.
Vessin, Oskar Jaani p. ja tema abikaasa Hilda, Anna tütt., sünd. Part	15. XI. 28.	"	Narva, Madise t. 17—12.
Karell, Jaan Mihkli p. ja tema abikaasa Selma Kristjani t., sünd. Kirkmann	1. XI. 28.	"	Järvam., Säreveere vald.
Evert, Johannes-Heinrich ja tema abikaasa Hilda	13. XI. 28.	"	Kabala, Pada vald.
Perdi, Adolf ja tema abikaasa Anna-Marie, sünd. Kalmus	13. IV. 28.	"	Tapa, Lai t. 5—6.
Hueck, John Gerhardi p. ja tema abikaasa Alice, Ernsti tütt., sünd. Ungern-Sternberg	22. XI. 28	"	Virumaal, Vinni mõis.
Välja, August Johannese p. ja tema abikaasa Olga Tiido tütt.	23. VI. 28.	"	esimene: Tallinn, Telliskivi 44. teine: Kohtlas, Virumaal.

Kaubandus-tööstuskoja juhatuse koosolek.

25. märtsil s. a. pidas Kaubandus-tööstuskoja juhatus oma koosolekut, kus muuseas tehti järgmised otsused:

1. Välja anda eriraamatuna abieluvaranduse lahutuse lepingute nimestik, alates 1900. aastast. Peale selle hakkab nüüdsest peale neid andmeid avaldama ka „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“.

2. Arvesse võttes Kristliku Noortemeeste Ühingu üldkasulikku tegevust, eriti just igasuguste kursuste alal, millest suur kasu on ka kaupmeestele ja töösturitele, otsustas Koja juhatus määrata ühinguale toetust 500 krooni.

3. 1929. a. korraldatavä 7. Eesti näitusmessi auhindadeks mööbli, nahatööstussaaduste ja kodukäsitöö alal määras Kaubandus-tööstuskoja juhatus 200 krooni.

Laevasõidu ringkondade ühised märgukirjad juriidiliste isikute maksuseaduse ja haiguskindlustuse seaduse asjus.

Kaubandus-tööstuskoja laevasõidu sektsioon, Laevaomanikkude Ühing, Meremeeste Liit ja Laevajuhtide Selts esinesid veel kord ühiselt riigikogu rühmades ühise märgukirjaga, paludes alandada kavatsatud maksunorme 25% võrra ja vanade laevade amortisatsiooni protsenti vastavalt tõsta.

Haiguskindlustuse seaduse asjus esinesid riigikogu rühmadele Kaubandus-tööstuskoda ja Laevaomanikkude Ühing paludes, et kõik laevad, peale sisesõidu-laevade, jääksid välja sundusliku haiguskindlustuse alt.

Otsekoheste maksude peakomitee koosolek.

20. märtsil s. a. peeti otsekoheste maksude peakomitee koosolekut, kust võttis osa ka Kaubandus-tööstuskoja esindaja. Päevakorras oli tööstusliikude ettevõtete puhaskasumaksu normide kindlaksmääramine 1929. a. peale.

K./t-koja esindaja ettepanekul vähendati veskite ja teiste maal asuvate tööstuste, nagu ketramise, kraasimise, uhtumise ja puuümbertöötamise ettevõtete, maksunorme. Ka teised Koja esindaja normide vähendamise ettepanekud võeti vastu, peale naelavabrikute maksu normi, mis jäi endiseks.

Kirjalikud ettepanekud mõne ärimaksu komisjoni poolt maksunormide kõrgendamise kohta leiti olevat põhjendamatud ja lüücati tagasi.

Tallinna sadama tollikorralduse küsimused lahendamisele.

1. Vastavalt Koja poolt esitatud soovidele on nüüd tollidirektor otsustanud laiendada Tallinna sadama tollirajooni ka Miinisadama peale, nii et seal jääksid ära tolli komandeerimise kulud.

Ka Böckeri sadam ja laduplatsid on otsustatud võtta tollirajooni, kui tehase juhatus vormalt esineks vastava palvega ja ruumid antaks tolliametniku kantseleile.

2. Tolli ületundide asjus oli rahaministeeriumis nõupidamine, kus tulid arutusele Koja poolt teatatud seisukohad uue ületundide kava kohta. Loodetavasti muudetakse kava vastavalt.

3. Tolli- ja börsi-artelli küsimus lahendamisele. Kuna on olnud kaebusi artellile antud tööde monopoli ulatuse, töö kiiruse ja taksude kohta, on Koda võtnud küsimuse uurimisele ja korraldab saadud materjalide põhjal ligemal ajal vastavate ringkondade nõupidamise küsimuse reguleerimiseks.

Kaubandusliikude kommete komisjon töö lõpetanud.

Koja juures töötanud kuue kaubandusliku kombe: „Cif“, „Fob“, „Fas“, „C and F“, „Franko Vagun“ ja „Franko Saatekoht“ (Free delivered), komisjon on oma töö lõpetanud ning ligemal ajal esitatakse need kombed eestikeelses tõlkes ühes seletusega Koja nõukogule registreerimiseks.

On kavatsus ka need kombed eriraamatuna välja anda, kus eestikeelses väljaandes tuuakse ka ülevaade lahkuminekutest nendes kommetes teistes maades.

Jääkahjude arvestamine üldavariis.

Kojas on praegu selgitamisel komme, missugustel juhtumistel ja tingimustel tulevad jääkahjud arvestamisele üldavariis. Sellekohase ankeedi peale saadud vastused ja ühisel laevasõidu, kaubanduse ja kinnituse seltside nõupidamisel saadud materjalid lubavad juba küsimuses võtta seisukoha, mis läheb kinnitamisele Koja nõukogusse, kuna kinnitusseltside seisukoht läheb lahku kõikide teiste ringkondade seisukohast.

Uus krediit laevade soetamiseks.

Koja sellekohaste sammude tagajärjel on avatud Pikalaenu Pangas laevandusele uut krediiti 7% 300.000 kr. Protsendi alandus oli võimalik Eesti Panga abil, kes ostis 6% pantlehti rahaministri ettepanekul. Peale selle kanti üle lisaeelarves laevaliinide toetusfondist 16.000 kr. laevasõidu laenufondi. Sellega on praegu kasutada krediiti: 7%-list 300.000 kr. ja 6%-list (laenufond ja deposiitsummast) umbes 75.000 kr.

Märtsikuu esimesel poolel on registreeritud järgmised uued firmad:

1. K u s t a s B e e k m a n n, Kolovere v., ja huveski.
2. H e l m i E p l e r, Tallinnas, segakauplus.
3. J a a n E v e r t, Viljandis, toiduainete-kauplus.
4. G e o r g J a n o v, Tallinnas, toiduainete-kauplus.
5. K. J a n t s o n, Viljandis, kübaraäri.
6. H e r d a K e r d e, Tallinnas, toiduainete-kauplus.
7. K i n n i s v a r a d e k a s u t a m i s e a k t s i a s e l t s K o c h & K o., Tallinnas, põhikapital 50.000 krooni, juhatuse liikmed Harry Koch, Hermann Koch ja Carl Stempel.
8. A. K r e i s, Tallinnas, automobiilide ja põllutöömashinade parandamine.
9. M a r t i n K ä e s, Arukülas, toiduainete-kauplus.
10. O s k a r L e i l o v, Pärnus, seemne- ja majapidamistarvete kauplus.

✓ 11. V. Palias ja Ko., Tallinnas, šokolaadi- ja kompvekitööstus, usaldusühing, täisosanik Vilhelm Palias.

12. Kaubamaja Aide Martin Priksk, Kuresaares, segakauplus.

13. Georg Põrk, Tallinnas, toiduainete-kauplus.

14. W. Rennenkampff, Tallinnas, patendiagent.

✓ 15. A.-s. Tubakavabrik Siiva, Tallinnas, põhikapital 50.000 krooni, juhatase liikmed Voldemar Lender, Lazar Bruck ja Max Klompus.

✓ 16. Laki- ja keemiavabrik Mars J. Tschernoff & Ko., Tallinnas, usaldusühing, täisosanik Ivan Tschernoff.

Märtsikuu esimesel poolel tegevuse lõpetanud firmad.

1. Karl Rütman, Tallinnas, komisjoni- ja agentuurikontor.

2. Olga Komberg, Tallinnas, toiduainete- ja puuviljakauplus.

3. Metallitööstus A. Kreis ja M. Saks, Tallinnas.

4. Buudu Schmuul, Muhu-Suure v., segakauplus.

5. Karl Juhkam-Johanson, Põltsamaal, pudukauplus.

6. Laki- ja keemiavabrik Mars A. Org, Tallinnas.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Jääteadete kokkuvõtte Baltimere kohta.

Kaubandus-tööstuskoda annab järgmise jääolude kokkuvõtte Baltimere kohta.

Eesti vetes. Laevasõidutee Hiiumaa ot-ast kuni Tallinnani on peaaegu üleni jääs, millest jää piirides Ristnast kuni Suuropini kohati kokku pakitud; olenedes tuultest, mis viimasel ajal väga muutlikud, võib laevadel liikuva jääga olla tegemist, mis nõrkadele aurikutele kardetav. Laevad liiguvad kogu rajoonis jäämurdjate abil. Üldiselt ei saa jääolusid lugeda rasketeks ja kui ei tule tugevamaid N või NW tuuli, ei ole oodata ka raskenemist eespool.

Lätis. Riiga ja Vindavi on laevasõit raskete jääolude tõttu ajutiselt suletud. Liibavis on küll jääraskusi, kuid laevasõit sünnib suuremate takistusteta.

Saksamaal (andmed täpselt 19./III) Kieli kanal on jäämurdjate abil sõidutee tehtud lahti ja laevade liikumine alanud esialgu tugevamaile aurikuile, kuid seisukord paraneb ruttu. Ka faryater Baltimerest Holtensausse on juba tugevale aurikuile läbikäidav, nii et selle nädala lõpuks loodetakse navigatsiooni algust.

Stettiinis on jääraskusi veel ainult osaliselt ja laevasõit sünnib raskusteta jäämurdjate abil. Danzig on täiesti lahti. Stolpmunde, Travemunde, Königsberg olid 19. III veel kinni.

Daanis. Sundis osaliselt triiv ja pakitud jää, samuti Kategati idapoolses osas kuni Morupini. Suures Beltis on aurikute liikumine vaba. Väikse Belti põhja- ja lõunapoolne

osa on ainult jäämurdja abil ligipäästav. Fehmarnbeltis aurikutele vaba.

Üldiselt on oodata ilmade seisukorra järele hiljemalt tuleva nädala aluks laevateede täielist avamist niihästi läbi Daani väinade kui ka Kieli kanali.

Eesti-Itaalia kaubanduslik kokkulepe jõusse astunud.

Eesti-Itaalia kaubandusliku kokkuleppe rati-fikatsioonikirjad on Roomas 27. 2. 29. vahetatud ja kokkulepe samast päevast jõusse astunud.

Eesti-Prantsuse laevaliin.

Nagu Eesti saatkond Pariisis teatab, on Eesti-Prantsuse kaubalepingu asjus läbirääkimiste keskes mitmel puhul puudutatud Eesti-Prantsuse laevaliini küsimust. Vormis ja Ko. liin on teatanud Prantsuse kaubandusministeeriumile, et tema laevad korralikult hakkavad sõitma, üks kord kuus Tallinna, kuigi esiotsa peaaegu tühjalt. Ta saavat kasutama iga võimalust, et seda liini elustada.

Hollandis heeringakontroll sisse seatud.

Hollandi valitsusele on tulnud kaebusi Hollandist importeeritud heeringate kvaliteedi kohta, mis on põhjustanud valitsust panema maksma „heeringakontrolli seadust“, mis ka juba 1. juunist 1928. a. jõusse astus.

Seda meie heeringate importööridele teatavaks tehes juhime neid, kes selle seaduse üksik- asjadega soovivad lähemalt tutvuda, Kaubandus-tööstuskoja II sektsiooni (suurkaubandus), kus seaduse tekst täieliselt olemas.

Soome.

Rahvusvahelise margariinitrusti sissetungimine Soome.

Teated sellest ilmusid Soome lehis esimest korda 19. II, kus kinnitati, et Hangos asuva margariinitehase o.ühisuse „Elo“ suurema osa aktsiaid on endiselt peaomanikult S. L. Friesilt ära ostnud Rotterdami trust — Margarine Unie. Seni ei ole seda teadet üheski lehes demonteeritud, nähtavasti on see teade siis tõsi. Hiljem kõneldi ka teise Hango vabriku, o.-ü. Karl Fazer'i oma, müümisest; sel puhul ilmus K. Fazer'i firma poolt õiendus, et nemad ei olevat tervet vabrikut, s. o. hooneid ja maa-ala, müünud, vaid müünud ainult vabriku masinad ja sisseseade „Elo“ tehasele. Pealegi ei olevat nemad teadnud, et mõni päev varem „Elo“ o.-ü-se aktsiate enamus oli läinud Rotterdami trusti kätte. Et K. Fazer'i o.-ü. oma õienduses midagi uue sisseseade muretsemisest ei kõnele, siis on kindel, et mõlemad vabrikud, „Elo“ kui ka K. Fazer'i oma, trusti poolt on üle võetud. Trusti poolt vallutatud „Elo“ o.-ü. vabrik kuulub ühes 12 teise Soome margariinitehasega Soome margariinistöösturite ühingusse ja on nimetatud ühinguga lepinguga

seotud hindade ja tegevusmeetodi suhtes kuni 1931. a. lõpuni. Kui trust vabriku tegevust endise firma all jätkab, siis peab ta loomulikult lepingust kinni pidama ja ta ei ole teistele margariinitehastele kardetav. Kuid trust võib „Elo“ o.-ü-se likvideerida ja uue nime all tegevust alata, siis on tal käed täiesti vabad. Oma tegevussuunda pole Hollandi trust veel suutnud avaldada, kuid Soome töösturid on ärevil. Kõige rohkem muret teeb neile see, et trust kui suurem tooraine hankija teistele Soome tehastele tooraine muretsemise juures võib sünnitada raskusi.

Peale nimetatud Hollandi trusti on mõne aasta eest üks suurem Daani trust „Dansk Sojakagefabrik“ Suomen Margariinitehadas o.-ü-se omandanud ka Hangos. Praegune seisukord näib Soome margariinistööstusele, s. o. tema iseseisvusele, õige süngena. Pealegi on Soome margariinistööstuses suurem osa eriteadlasi ja tööjuhatajaid daanlased. Praegu liigub palju kõmujutte, et mitmed teised tehased on jõudnud või on jõudmas välismaa trusti kätte. Võib olla, et need jutud on liialdatud, kuid mõned tunnusmärgid näitavad, et midagi sepsitetakse. Näiteks asutati Lahti 2 aasta eest uus tehas, mille aktsiad üle maa kaupmeeste vahel ära jagati. Nüüd on kuul-

EESTI KOMMERTS PANK.

Peapank Tallinnas, Suur Karja 7.

O s a k o n n a d : Haapsalus, Narvas, Pärnus, Petseris, Tartus, Valgas, Viljandis.

Aktiva.

Äriseis 28. veebruaril 1929. a.

Passiiva.

Kassa ja arved Eesti Pangus	229.785.93
Välisvaluuta	38.928.12
Väärtpaberid	223.963.94
Diskont. vekslid ja tähtajal. laenud	2.611.035.54
Kontokorrent	6.750.927.95
Sisemaa korrespondendid	
„Loro“	97.820.27
„Nostro“	53.375.10
	151.195.37
Välismaa korrespondendid	
„Loro“	46.344.25
„Nostro“	251.600.22
	297.944.47
Kinnisvara	717.696.05
Vallasvara	107.728.68
Osakonnad	422.987.08
Üleminevad summad	143.570.85
Garantiilaenude deebitorid	3.738.521.68
Jooksvad kulud, makstud %/o ja komisjon	184.188.92
Muud aktivad	29.756.59
	<u>Kr. 15.648.231.17</u>

Panga kapitalid	
Aktsiakapital	1.400.000.—
Kinnisvara amortis. kap.	284.957.29
	1.684.957.29
Hoiusummad	6.171.585.03
Vekslite rediskont	997.191.98
Võla arved sise- ja välismaa krediitasut.	1.414.582.14
Sisemaa korrespondendid	
„Loro“	97.180.54
„Nostro“	202.742.41
	299.922.95
Välismaa korrespondendid	
„Loro“	302.327.66
„Nostro“	19.204.94
	321.532.60
Maksukärsud ja aktsept. tratted	35.973.70
Osakonnad	419.295.82
Üleminevad summad	213.110.81
Väljaantud garantiid	3.738.521.68
Saadud %/o ja muud tulud	248.106.26
Muud passivad	103.450.91
	<u>Kr. 15.648.231.17</u>

Inkasso dokumendid Kr. 1.955.104.44

JUHATUS.

da, et neid aktsiaid mitmekordse hinnaga kokku ostetakse. Nähtavasti teeb seda trust või jälle isikud, kes loodavad pärast neid aktsiaid trustile suure kasuga edasi müüa. Asjatundjad kõnelevad, et Hollandi trust praegu vallutab ka Rootsisi margariinitööstust.

Telliskivide tolli tõstmist nõuab Soome telliskivitööstuse liit, kes vastava memorandumi valitsusele on ära annud. Tolli tõstmist nõutakse kuni Smk. 1:75 100 kg. pealt, mis teeb välja umbes Smk. 85:— 1000 kivi pealt.

Läti.

Läti majandus jaanuaris 1929. a.

Raske majandusaasta sunnib Lätit tarvitama eelmistel aastatel kogutud tagavarasid. Viljaostmine välismaalt eriti nõuab välisvaluutat, mille tagaravad selle tõttu Läti Pangas on kahanemas, mille juures enam ei ole võimalik tagavarade vähenemisega panga emissiooni vastavalt vähendada.

Nii oli (1000 Ls.).	Valuuta tagavara.	Pangatähti liikvel.
29. nov.	76.760	43.847
19. dets.	73.578	43.133

4. jaan.	71.316	44.854
16. jaan.	65.917	41.354
30. jaan.	66.559.	43.121.

Sellela on novembri lõpust valuuta tagavara langenud jaanuari lõpuni ligi 10.200.000 latti, kuna panga emissioon on samal ajal langenud ainult 700.000 lati võrra.

Rootsi.

Puueksport. Rootsi puukaubanduse ajakiri „Svensk Trävarutidning“ teatab, et veebruari keskel oli müüdud metsakaupa 425.000 stand., kuna läinud aasta samal ajal oli vastav arv kõigest 360.000 stand. Sellest väljaveohulgast on 26% ekspordeeritud Prantsusmaale ja Belgiasse, 23% Inglismaale, 17% Saksa- maale, 17% Hollandisse ja 9% Hispaaniasse.

Kaupade hinnad langevad. „Svensk Finanstidning“ kirjutab, et tema arvutuse järgi suurmüügihindade indeks Rootsis käesoleva aasta jaanuaris on langenud 139 pealt 138 peale. See hindade langemine alanud juba läinud aasta suvel, kestnud edasi sügisel, peatudes alles 1928. a. viimsel veerandil. Nüüdsest peale algavat hindade allaminek uuesti.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee otsustas tunnistada:

I. A. Sisseveotariifis:

Tehniline želatiin, mis on valmistatud kala jäänustest või kontidest, kollakas-pruuni värvi ja mitte täiesti läbipaistev, pole vees täiesti lahuv ja tuha hulk umbes 1,6%, t. t. § 43 p. 2 alla kuuluvaks kui kondiliim (T. K. otsus nr. 2528—16. II. 29. a.).

Keemia produkt (mineraalsavimuda), mis koosneb peenest liivast, savist, kaltsiumi karbonaatidest ja vähesel määral magneesiumi karbonaadist, t. t. § 71 p. 7 alla kuuluvaks (T. K. otsus nr. 2530 — 16. II. 29. a.).

T. t. § 177 p. 2-b alla kuuluvast paberist gofreeritud paber t. t. § 177 p. 2-b alla kuuluvaks, arvesse võttes, et kokkukleepimine siin on kõrvalise tähtsusega omadus (T. K. otsus nr. 2532 — 16. II. 29. a.). Seega tühistatakse minu ringkirja nr 114 — 28./29. a. § 1 p. 7.

Silmkoetud puuvillasest kangast jalasoojendajad, mis oma kujult

tuletavad meele kingi või sukkade põidi, määratud kingade ümbritsemiseks, et jalgu soojendada ja ära hoida kingade hõõrumist, t. t. § 204 p. 3-a + 10% alla kuuluvaks kui puuvill. silmkoetud teosed eraldi nimetatmata, palistatud (mitte sokid). (T. K. otsus nr. 2534 — 16. II. 29. a.).

Naisterahva õlgkübarad, mida palistuse näol ümbritseb siidist pael ja millele kinnitatud kübara materjalist siidpaelaga kanditud sõlmis, t. t. § 209 p. 7 alla kuuluvaks kui naisterahva kübar ilustatud siidist paela ja sõlmisega t. t. § 210 märkuse 1 kohaselt (T. K. otsus nr. 2535 — 16. II. 29. a.).

Kardemoni koored t. t. § 15 p. 2 alla kuuluvaks tollisead. § 216 kohaselt (T. K. otsus nr. 2542 — 23. II. 29. a.).

Metallipuhastamise aine „Aluglanz“ t. t. § 71 p. 7 alla kuuluvaks ühes metallkäsna ja originaalpakisega. Seega täiendatakse Tdr. ringkirja nr. 119 — 26. II. 29. a. § 1 p. 3 (T. K. otsus nr. 2550 — 23. II. 29. a.).

Terasplekist, paksu tselluloidkorruga kaetud klambriid, tarvitatakse püksi sääre kooshoidmiseks jalgrattal sõitmisel, t. t. § 154 p. 2 alla kuuluvaks kui raudplekist teo-

sed, kaetud tselluloidiga, mis ei asenda lihtsat värvi, ühtlasi ka ei moodusta asja peavaärtust, t. s. § 216 kohaselt (T. K. otsus nr. 2549 — 23. II. 29. a.).

Raadiolamp, pakitud üksikult vabriku nime ja märki kandvasse pakikesse, t. t. § 169 p. 1 alla kuuluvaks ühes originaalpakikesega, mis müügil ühes kaubaga läheb tarvitaja kätte (t. s. § 200 p. b) (T. K. otsus nr. 2544 — 23. II. 29. a.).

Kangas, valmistatud villasest lõngast ja lõngast, mis korrutatud siid- ja villasest lõngast, kusjuures siidist ja villasest valmistatud lõngade arv on 20—50% lõime ja kude niitide kogust (siidi kaalu järele alla 20%), t. t. § 197 p. 1 alla kuuluvaks kui poolsiidkangas (T. K. otsus nr. 2543 — 23. II. 29. a.).

Kummist ja raudtraadist valmistatud kunstlik roost. t. § 213 p. 2 alla kuuluvaks t. s. § 216 kohaselt (T. K. otsus nr. 2541 — 23. II. 29. a.).

Ümmargused, umbes 15 sm. ø peegliklaasid, kujult sarnased raamist lahutatud habemeajamise peeglitele, t. t. § 215 p. 2 alla kuuluvaks kui tualettkaubas osad (T. K. otsus nr. 2546 — 23. II. 29. a.).

Linaseemnete väljaveotoli kõrgendamine.

Vabariigi valitsuse otsusega on linaseemnete väljaveotolimääri ajutiselt 1. märtsist kuni 1. juulini 1929. a. kõrgendatud. Väljaveotoli võetakse nüüd: nii külvilinaseemneilt kui ka eraldi nimetamata linaseemneilt 0,25 kuldfranki per 1 kg. br. (R. T. nr. 19 — 1929).

Asut. 1884. a.

G. SCHEEL JA Ko., Tallinnas.

Asut. 1884. a.

Aktiva.		Ärisels 31. detsembril 1928. a.		Passiva.	
Kassa ja arved teistes pankades.	944.482,10	Aksiakapital	750.000.—		
Välismaa rahad.	76.684,67	Tagavarakapital	750.000.—		
Väärtpaberid	201.950,99	Eri-tagavarakapital	100.000.—		
Laenud ja vekslid	12.257.808,25	Kustutuskapital	275.000.—		
Kontokorrent.	10.755.330,25	Hoiusummad ja giro	7.804.453,01		
Korrespondendid:		Korrespondendid:			
„Loro“	750.245,50	„Loro“	407.380,67		
„Nostro“	541.351,33	„Nostro“	7.156.239,82	7.563.620,49	
Garantiid	2.020.070,97	Garantiid	2.020.070,97		
Liikumata varandus	600.000.—	Rediskont	8.284.988,65		
Kahtlased nõudmised	1.—	Riigimaksud	21.626,42		
1929. a. ärikulud	3.087,97	1929. a. ⁰ / ₁₀₀ ⁰ / ₁₀₀	91.183,28		
Muud aktivad	260.109,99	1929. a. komisjon	29.879,50	121.062,78	
		Muud passivad	426.990,87		
		Kulude ja tulude arve:			
		1927. a. ettekanne	16.306,07		
		1928. a. puhaskasu	277.003,76	293.309,83	
	Kr. 28.411.123,02			Kr. 28.411.123,02	

Deebet.		1928. aasta tulude ja kulude arve.		Kreedit.	
Makstud protsendid	874.170,19	Saadud protsendid	1.333.347,90		
Kulude arve	356.295,51	Saadud komisjon ja kursivahed	401.567,63		
Kahjuks kirjutatud kahtlased nõudm.	209.385,68	Kasu väärtpaberitest	6.939,61		
Liikumata varanduse kustutamine	25.000.—				
1928. a. puhaskasu	277.003,76				
	Kr. 1.741.855,14			Kr. 1.741.855,14	

Aksionäride peakoosolekul 15. märtsil s. a. otsustati ühel häälel 1928. a. puhaskasu summast Kr. 277.003,76 arvata tagavarakapitaliks Kr. 25.000
maksu tantjeemina panga nõukogule, rev.-kom., direktoritele ja ametnikkudele „ 50.000
jaotada dividendiks 16% „ 120.000 „ 195.000.—
ja ülejäänud Kr. 82.003,76
juure arvatud 1927. a. saldo „ 16.306,07
Kr. 98.309,83

kanda uuele arvele, maha arvatud riigimaksud.

Turgude ülevaade.

Karjasaaduste hinnad Londonis 15. märtsil 1929.

Võid:

Daani	182 sch. per cwt.
Uus Meremaa	160 kuni 168 sch. per cwt.
Eesti	— noteerimised puuduvad.
Siberi	— " "

Daani ja Uue Meremaa võid noteeriti läinud nädalal 4 schillingu võrra tsentnerilt odavamalt. Üldine turu seisukord oli vaikne ja nõudmises ei olnud hindade langemisele vaatamata märgata elavust, kuna ostjad piirdusid oma ostudes ainult tegeliku tarviduse rahuldamisega. Kohapeal olevad või tagavarad on praegu väiksemad kui eelmise aasta samal ajal, kuid arvatakse, et suuremad saadetsised hakkavad varsti tulema saadavale. Kopenhaagenis noteeriti läinud nädalal võid ametlikult 305 krooniga, 310 krooni vastu eelmisel nädalal.

Veebruarikuu jooksul veeti võid Inglismaale sisse kokku 482.017 cwt., 583.849 cwt. vastu samal kuul 1928. a. ja 370.959 cwt. vastu 1927. a. veebruaris. Sissevedu Daanist oli veidi suurem 1928. a. sama kuu omast, kuna Uuel Meremaalt, Austraaliast ja Argentiinast veeti vähem sisse.

Peekoni:

Daani	104 kuni 112 sch. per cwt.
Rootsi	104 " 108 " " "
Eesti	98 " 103 " " "
Poola	92 " 100 " " "

Daani peekoni hind tõusis läinud nädalal 4—5 schillingut, Rootsi 5—8 schillingut, Eesti 3—5 schillingut ja Poola oma 4 schillingut tsentnerilt. Eelmisel nädalal alanenud hindadega valitses turu seisukorras läinud nädalal tunduvalt

kindlam toon ning paranenud nõudmine ja seepärast ei tulnud selle nädala lõpul aset leidnud hindade tõus mitte üllatusena. Ehk küll praegused peekoni hinnad on kõrgemad eelmise aasta sama aja omadest, on varsti oodata suuremat nõudmist lihavõttepühade tarviduste katmiseks. Saadetsised mandririikidest olid endiselt vähemad normaalsest. Balti riikidest jõudis päralt läinud nädalal vähesel arvul peekonit, mis kergesti realiseeriti. Ka Põhja-Inglismaa turgude seisukorras valitses läinud nädalal kindlam tendents. Veebruarikuu jooksul veeti peekonit Inglismaale sisse kokku 612.606 cwt., kuna sissevedu eelmise aasta veebruaris oli 760.294 cwt. ja samal kuul 1927. aastal 623.878 cwt.

Munad:

Daani	19 kuni 20 sch. per 120 tk.
Belgia	16 " 17 " " "
Eesti	— noteerimised puuduvad.

Läinud nädalal noteeriti kõikide munade hindu madalamalt. Pehmema ilma tulekuga on turu seisukord muutunud. Saadetsised olid suuremad ja suutsid ostjate nõudmised selleks korraks rahuldada. Hiljutiste kõrgete hindade tõttu on munade tarvitamine vähenenud ja arvatakse, et normaalse seisukorra jaluleseadmiseks peaksid hinnad veelgi langema. Praegusi hindu peab võtma reservatsiooniga, sest nädala lõpul valitses turul ikka veel alanemise tendents. Praegused Daani munade hinnad on nominaalsed. Munade sissevedu Inglismaale oli veebruaris kokku 1.138.869 suur-t-sada 1.862.909 suur-saja vastu eelmise aasta veebruaris ja 1.351.125 suur-saja vastu 1927. a. veebruaris.

Toiduainete turg.

London.

27. III. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.	
Northern Manitoba	£ 49/9
Hard Winter	—
Rosario Santa	43/
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba	33/9
Austraalia	33/3
Kansas	35/6
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingl. naela.	32/3
California, kaal — 424 Ingl. naela	44/
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela	
La Plata	24/
Canada Nr. 2	24/1 ¹ / ₂

23. III. Linad, eif.

Riga Z. K.	£ 89.0.— 90 0
Pärnu H. D.	" 80.0.— —
Slanetz U/A Medium	" 88.0.— —
Bacon, kaal 112 Ingl. n.	
Iiri	sh. 114 0.— 124 0
Daani	" 106.0.— 114.0
Kanada	" 108.0.— 110.0
Hollandi	" 100.0.— 108 0
Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Inglise	" 14.0.— 16.0
Daani	" —
Või, kaal — 112 Ingl. n.	
Hollandi	" —
Daani kr.	" 170.— 172.—
Uus-Meremaa	" 164.— 180.—
Austraalia	" 156.— 174.—
Argentiina	" — —

Hamburg.

27. III. Nisu			
Sisemaa, tonni eest . . .	Mk.	232—234	
Manitoba, cif 100 kgr. eest term.	fl.	13.55	
Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl.	12.65	
Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termiin	\$	6 ¹ / ₄ - 7 ¹ / ₄	
Rukis			
Sisemaa, tonni eest . . .	Mk.	224 - 226	
Western II, cif 100 kgr. eest	fl.	11.75	
Kaerad			
Sisemaa, tonni eest . . .	Mk.	222—224	
Odrad, talve			
Sisemaa, tonni eest . . .	"		
Odrad, suve			
Sisemaa, tonni eest . . .	"		
27. III. Suhkur			
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest, loco	sh.	11/3	

Saksa „Eksport“ 50 kgr. eest termiin	"	11 2 ¹ / ₄
Jaava, 50 kgr. eest termiin		
American Fine Granulated 50 kgr. eest		
Riis Burmah II, 50 kgr. eest	"	14/—
Rasv		
Purelard American, 100 kgr. eest	Mk.	31 ³ / ₄
Steamlard	"	29 ⁵ / ₈
26. III. Või, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest . .		
Sisemaa I sort	Mk.	160.—
" II "		151.—
" III "		135.—
Välismaa I sort		—
" II "		—
Eesti või		165—168
Läti või, punane		—
" " must		—

Välisbörsid:

	L O N D O N										
	14. III	15. III	16. III	18. III	19. III	20. III	21. III	22. III	23. III	25. III	26. III
Frank	124.25	124.26	124.27	124.295	124.32	124.29	124.28	124.27	124.20	124.16	124.19
Dollar	4.8522	4.85 ¹ / ₄	4.8529	4.85 ⁷ / ₁₆	4.8553	4.8537	4.8534	4.8537	4.8534	4.8536	4.8535
Rootsi kroon	18.16 ³ / ₄	18.16 ⁵ / ₈	18.16 ⁷ / ₈	18.17	18.17 ¹ / ₈	18.17 ¹ / ₄	18.17 ¹ / ₄	18.17 ¹ / ₄	18.17 ¹ / ₄	18.168	18.16 ⁷ / ₈
Daani kroon	18.208	18.21	18.21 ¹ / ₄	18.21	18.21 ¹ / ₄	18.21 ³ / ₄	18.21 ³ / ₄	18.21 ⁵ / ₈	18.21 ³ / ₄	18.21 ³ / ₄	18.21 ³ / ₄
Norra kroon	18.19 ⁷ / ₈	18.19 ⁷ / ₈	18.198	18.20	18.19 ⁷ / ₈	18.198	18.20	18.20	18.198	18.19 ⁷ / ₈	18.19 ³ / ₄
Saksa mark	20.45 ³ / ₄	20.45 ⁵ / ₈	20.45 ³ / ₄	20.46	20.46 ⁵ / ₈	20.458	20.46	20.458	20.45 ⁷ / ₈	20.458	20.458
Soome mark	192.93	192.93	192.90	193.—	192.92	192.92	192.95	192.95	192.92	192.95	192.95
Floriin	12.1175	12.1162	12.1156	12.12	12.1225	12.1193	12.1193	12.12	12.12	12.1086	12.1112
Liira	92.62	92.69	92.70	92.725	92.72	92.71	92.71	92.71	92.71	92.71	92.69
Helveetsia fr.	25.28 ¹ / ₄	25.228	25.23	25.23	25.21	25.23 ¹ / ₄	25.23 ¹ / ₄	25.23	25.228	25.22 ¹ / ₄	25.22 ¹ / ₄
Tshehhosl.kr.	163.90	163.90	163.81	163.75	164.—	163.90	163.84	163.75	163.75	163.75	163.81
Belgia frank	34.95	34.95 ⁵ / ₈	34.95 ¹ / ₈	34.96	34.96 ³ / ₈	34.95 ⁷ / ₈	34.95 ⁵ / ₈	34.96 ¹ / ₈	34.96 ¹ / ₈	34.95	34.94 ¹ / ₄
Schillingid	34.51	34.56	34.55	34.555	34.56	34.55	34.53	34.53	34.54	34.52	34.52
Pengo	27.86	27.86	27.85	27.84	27.85	27.85	27.85	27.85	27.86	27.86	27.85
Latt	25.21	25.21	25.23	25.21	25.21	25.23	25.23	25.23	25.23	25.20	25.21
Litt	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—
Tsherv.	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43
Eesti kroon	18.18	18.17	18.18	18.18	18.17	18.17	18.17	18.17	18.17	18.17	18.18
Höbe p/unts	2/2	2/2	2/1 ⁷ / ₈	2/2	2/1 ⁷ / ₈	2/1 ¹⁵ / ₁₆	2/2 ¹ / ₁₆	2/2 ¹ / ₈	2/2 ¹ / ₈	2/2	2/2 ¹ / ₁₆
Plaat. p/unts									240/245		
Kuld p/u.											

	B E R L I N										
	14. III	15. III	16. III	18. III	19. III	20. III	21. III	22. III	23. III	25. III	26. III
Naelsterling	20.457	20.459	20.454	20.459	20.465	20.458	20.459	20.46	20.457	20.457	20.459
Frank	16.465	16.46	16.465	16.46	16.465	16.46	16.46	16.46	16.465	16.475	16.485
Dollar	4.215	4.215	4.215	4.2145	4.2145	4.2145	4.2145	4.2150	4.2145	4.2150	4.215
Rootsi kroon	112.58	112.56	112.56	112.58	112.60	112.57	112.55	112.54	112.57	112.57	112.60
Daani kroon	112.35	112.32	112.33	112.33	112.36	112.31	112.31	112.31	112.31	112.32	112.31
Norra kroon	112.40	112.38	112.39	112.39	112.43	112.40	112.39	112.39	112.39	112.38	112.39
Soome mark	10.603	10.602	10.602	10.602	10.602	10.602	10.603	10.603	10.599	10.601	10.602
Floriin	168.80	168.80	168.81	168.81	168.79	168.81	168.78	168.78	168.80	169.—	168.88
Liira	22.095	22.065	—	22.07	22.07	22.07	22.07	22.07	22.075	22.075	22.07
Helveetsia fr.	81.065	81.06	81.07	81.07	81.09	81.075	81.08	81.08	81.085	81.09	81.12
Tshehhosl.kr.											
Belgia frank	58.53	58.525	58.52	58.50	58.515	58.51	58.51	58.51	58.51	58.525	58.525

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimikirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.		Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise	100 kg. 44.60—46.15	Liha, looma, I sort	1 kg. 0.65—0.85
" sõre, Ameerika ja Inglise	" 44.50—45.—	Ölikoogid, linaseemne	100 kg. 20.75
"J. Puhk ja Pojad" suurveski	"	" päevalille	" 20.75
Jahu: rukki	" 20.80—21.40	" suhkrupeedi	" 13.65
" püül	" 26.80—28.—	Jahu, päevalille	" 21.25
" nisu, pehme — sõre	" 36.40—47.40	Segajõutoit I s.	" 20.50
"J. Puhk ja Pojad" suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvillase kotiga.		" II s.	" 18.50
Püüljahu:		Soja tangud	" —
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	50 kg. 32.—	Mais	" —
" harilik	" 28.60	Nisukliid	" 14.65—15.25
"Eesti Parem" saiajahu à 50 kg.	" 46.—	Puuvillane riie, Bjas	meeter 0.59—0.73
"Kalev"	" 43.—	" Mitkal	" 0.45—0.53
"Taara"	" 41.90	Lina, Liivi R. Saatejaam	1000 kg. 1250—1280.00
"Kungla"	" 37.60	" Petseri	" 1372.50—1403
"Sampo"	" 36.40	" Võru	" 1372.50—1403
Manna	100 kg. 48.60	" Tartu	" 1250—1280.00
Granular	" 43.70	Kivistüsi, auru, Yorkshire, 2 korda pestud	1000 kg. 36.— 37.—
" poolsõre	" 46.80	" Newcastle	" 36.— 37.—
" sõre	" 47.40	" sepa	" 40.— 45.—
A/S. Rotermanni teh.		Koks, gaasi, Tall. gaasivabrik	" 40.—
Jahu: rukki	" 19.25—20.45	Põlevkivi, I sort A fr-ko Kohtla j.	" 6.10
" püül	" 26.00—26.60	" I " B	" 5.50
" nisu, pehme — sõre	" 38.00—47.60	" II "	" 4.90
" rukis, Saksamaa	" 18.30—18.60	" III "	" 2.75
Kaerad, toidu, Eesti	" 18.00—18.30	" Fenolaat, netto	100 kg. 9.50
" Saksamaa	" 18.30—18.60	" Gudroon, brutto	" 12.25
Odrad, õlle	" 20.15—20.60	" Tooresõli, netto	" 9.25
" toidu	" 18.90—19.50	" Mootornafta	" 10.—
Herned, Hollandi	" 40.90—41.20	Riigi turbatööstus: „Turvas“	1000 kg. 12.35
Riis, Burma II	" 38.—	Põlevkivipigi franko j. Kohtla	100 kg. 11.25
Kartulid, eksport	" 6.50—7.00	Raud, sordi	" 16.80—18.80
" piirituse	" 4.00—5.00	" vits	" 19.55—29.55
Kartulitärklis „Superieur“	" 41.20	" plekk	" 22.—28.—
Siirup, kartuli, 420/0	" 48.80	" plekk, tsingitud	" 34.75—38.50
Glükoos	" 45.70	Raudtalad	" 16.—
Või, eksport, I sort	1 kg. 2.50—2.55	Teras, vedru	" 27.50—30.50
Margariin, välismaa	" 1.17—1.22	" tööriistade	" 73.25—85.40
" kodumaa	" 1.09—1.15	" talla, ree	" 18.30
Kaseiin, Eesti	100 kg. 76.00—80.00	Inglitina	" 545.—550.—
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg. 1.85—1.90	Seatina	" 53.40—57.95
Kakao, Hollandi	1 kg. 1.60—1.80	Vaskplekk, punane	" 210.—
" Inglise	" 1.35—1.45	" valge	" 200.—
" Ameerika	" —	Tsinkplekk	" 90.00—91.50
Kohv, Rio, Santos	" 2.70—2.80	Masinaõli, Vene	" 27.45—29.30
" Kesk-Ameerika sordid	" 3.20—4.30	" Poola	" 24.40—26.25
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseilon	" 5.20—5.65	" Ameerika	" 29.90—31.70
" Orange Pekoe, Java	" 4.70—5.30	" mootori	" 35.40—42.70
" Moning, Hiina	" 2.55—2.80	" Poola	" 32.95—34.80
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg. —	" auto	" 39.65—103.70
" " " Tshehhosl.	" —	" Poola	" 36.60—45.75
" " " Vene	" 38.70—39.00	Linaseemneõli	" 87.00—90.00
Suhkur, peenike, valge, Poola	" 39.50—40.00	Värnits	" 90.00—95.00
Sool, lahtine, Vene, franko vag. jaam	" 3.35—3.40	Tsilindriõli, Ameerika 280 ⁰	" 31.10—36.60
" Narva ja Irboska	" 3.75—4.25	" 3200	" 45.75—54.90
" Saksa	" 44.00—50.00	Nafta, Vene	" 13.10—14.—
Heeringad, Yarmouth, Matties tunn	" 48.00—54.00	" Ameerika	" 11.90—13.10
" Matfulls	" 51.00—53.00	" Poola	" 11.90
Heeringad, Schoti Matties	" 55.00—57.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	" 17.25—18.50
Heeringad, Norra	" 30.—	" Am., sistern. ja vaadid	" 17.25—18.50
Heeringad, Islandi	" 25.—	Bensiin, Vene	" 36.—39.00
Liha, sea, I sort	1 kg. 1.10—1.18	" Ameerika	" 36.—39.00
		Eesti traktorbensiin	" —
		" bensiin autode jaoks	" —
		Bensiin, Poola	" 36.—39.—
		Pesusooda, kodumaa	" 9.10.—10.40

Seebikivi	100 kg.	27.45—30.—
Värvid, nigros., veessulav, välism	1 kg	5.50
tsinkvalge, välism.	"	0.80
tinavalge, "	"	0.92
ooker, "	"	0.18—0.26
Väetisained,		
salpeeter, Tshiili 100 kg. kott		22 30
superfosfaat 15—16% 100 kg. "		5.95
thomasjahu 17—18% 100 kg. "		5.75
Lubjasalpeeter 15 ^{1/2} % "		21.35
Leonasalpeeter 26% "		30.30
kaalisool 30% 100 kg. "		—
" 40% " " "		10.45
kainiit 12% " " "		4.50
Vävelhapuammoniaak 75 kg. kott		23.30
Lubjalämmastik 100 " "		18.30
Vosvoriit, Eesti 25—27% 100 " "		4.80
Kusenik 46% " " "		53.25
Nitrofoska		31.60
Paber, rotatsiooni	100 kg.	24 40
Tsement, Portland, Kunda		
pütt 170 kg.	tünn	8.90
Tsement, Aseri		—
Kriit, toores	100 kg.	—
pestud		7.—7.50
Asfalt		7.25
Lubi		2 65—3.05
Kips, tükkides, franko vagun		
Irboska 1000 kg.		15.25
jahvatatud " "		24.40
krohvimise " "		36.60—42.70
Tellisivid, I s.,	1000 tk.	59.—65.—
Tulitükud, orig. kast (5000 toosi)		130.—
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast, I s.	1 kg.	3.90—4.05
Nahk, talla, Ameerika toores. valmistatud, I sort	"	4 05—4 10
Nahk, talla, Ameerika toores. valmistatud, II sort	"	3.75—3.90

Liverpooli börs. Puuvill

American Fully Middling Inglise naela (lbs) eest
 25. märts. Ingl. pensil (d) loko 10 86, märts. 10.55,
 mai —, juuli —, 26. märts. Ingl. pensil (d)
 loko 10.92, märts. 10.65, mai 10.72, juuli 10.73.

Prahid:

Lina		
Tallinn — Stettlin	1000 kg. sh.	22/6
" — Ghent	1016 kg. "	22/6
" — Dundee	" "	32/6
" — Belfast	" "	47/6
Takud		
Puumaterjalid	Standard	
Tallinn — London	" sh.	—
" — Hull	" "	—
" — Dundee	" "	—
" — Manchester	" "	—
" — Grangemouth	" "	—
" — Belfast	" "	—
" — Antwerpen ja Ghent	" "	—
" — Rotterdam	tonn Hfl.	—
" — Amsterdam	" "	—
Segakaup		
Tallinn — Stettlin	1000 kg. sh.	12—25/—
" — London	1016 kg.	15—40/—
" — Stokholm	1000 kg. Rk	—
Või		
Tallinn — Stettlin	või tünn sh.	1/6—
" — London	" "	—

Tallinna börsi kursisedel.

		21. III	III	23 III	25. III.	26 III	27 III
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
1 dollar	O.	3.74.30	3.74.30	3.74 30	3.74.30	3.74.30	3.74.30
	M.	3.75.30	3.75.30	3.75.30	3.75 30	3.75 30	3.75.30
London	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.17	18.17	18.17	18.17	18.17	18.17
1 naelsterl.	O.	18.22	18.22	18.22	18.22	18.22	18.22
	M.	18.22	18.22	18.22	18.22	18.22	18.22
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	88.80	88.80	88.80	88.80	88.80	88.80
100 S. riigim.	O.	89.40	89.40	89 40	89.40	89.40	89 40
	M.	89.40	89.40	89 40	89.40	89.40	89 40
Helsingi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.40	9.40	9.40	9.40	9.40	9.40
100 Soome m.	O.	9.45	9.45	9.45	9.45	9 45	9.45
	M.	9.45	9.45	9.45	9.45	9 45	9.45
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.95	99.95	99.95	99.95	100.—	100.—
100 Rootsi kr.	O.	100.55	100.55	100.55	100.55	100.60	100.60
	M.	100.55	100.55	100.55	100.55	100.60	100.60
Kopenh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.75	99.70	99.75	99.70	99.70	99.70
100 Daani kr.	O.	100.35	100 30	100.35	100 30	100 30	100.30
	M.	100.35	100 30	100.35	100 30	100 30	100.30
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99 75	99.70	99.70	99.75	99.75	99.75
100 Norra kr.	O.	100.45	100 40	100.40	100.45	100 45	100.45
	M.	100.45	100 40	100.40	100.45	100 45	100.45
Paris	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.60	14.60	14.60	14.60	14.65	14 65
100 Prants. fr.	O.	14.85	14.85	14.85	14.85	14 90	14 90
	M.	14.85	14.85	14.85	14.85	14 90	14 90
Amsterd.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	149 90	149.90	149.90	149.90	150.05	150.—
100 flooriini	O.	150.70	150.70	150.70	150.70	150.85	150.80
	M.	150.70	150.70	150.70	150.70	150.85	150.80
Riia	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.—	72.—	72.—	72.—	72.05	72.05
100 latti	O.	72.50	72 50	72 50	72.50	72.55	72.55
	M.	72.50	72 50	72 50	72.50	72.55	72.55
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.—	72.—	72 —	72.—	72.05	72 05
100 Helv. fr	O.	72.60	72.60	72.60	72.60	72.65	72.65
	M.	72.60	72.60	72.60	72.60	72.65	72.65
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	51.95	51.95	51.95	51.95	52.—	52.—
100 belgat	O.	52.45	52.45	52.45	52.45	52.50	52.50
	M.	52.45	52.45	52.45	52.45	52.50	52.50
Milano	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.60	19.60	19.60	19.60	19 60	19.60
100 liiri	O.	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—
	M.	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—
Praha	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10
100 Tsh-sl. kr.	O.	11.30	11 30	11.30	11.30	11.30	11.30
	M.	11.30	11 30	11.30	11.30	11.30	11.30
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.60	52 60	52.60	52.60	52 65	52.65
100 Austr. sh.	O.	53.20	53 20	53.20	53.20	53.25	53.25
	M.	53.20	53 20	53.20	53.20	53.25	53.25
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.25	65.25	65.25	65.20	65.20	65.25
100 pengot	O.	65.95	65.95	65.95	65.90	65.90	65.95
	M.	65.95	65.95	65.95	65.90	65.90	65.95
Varssavi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60	41.80
100 slotti	O.	42.80	42.80	42.80	42.80	42 80	42.80
	M.	42.80	42.80	42.80	42.80	42 80	42.80
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	36.95	36.95	36.95	36.95	36.95	36.95
100 liitti	O.	37.55	37.55	37.55	37.55	37.55	37.55
	M.	37.55	37.55	37.55	37.55	37.55	37.55
Moskva	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.25	192.25	192.25	192.25	192.25	192.25
100 rubla (tshekk)	O.	193.75	193.75	193.75	193.75	193 75	193.75
	M.	193.75	193.75	193.75	193.75	193 75	193.75
Danzig	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.65	72.65	72.65	72.65	72.65	72.65
100 guld-nat	O.	73.25	73.25	73.25	73.25	73.25	73.25
	M.	73.25	73.25	73.25	73.25	73.25	73.25